

Ko sprejemamo izseljence ...

Zagonetka o neratificirani pogodbi

Včeraj zjutraj je prišla na obisk večja skupina naših izseljencev, ki večidel že dolgo let prebivajo po premogetnih in železnih rudniških revirjih severne in severovzhodne Francije, kjer so si ustanovili cvetoče kolonije, verska in prosvetna središča, imajo svoje duhovnike, svoja stanovska in kulturna društva ter so postali živa vez med dvema priateljskima zemljama. Njihov obisk nam je zelo drag in radi bi, da bi bila stiska v »starem kraju« manjša, da bi jim mogli dostojno pokazati, kako jih smatramo za svoje in tudi, kako smo hvaležni državi, ki jih je za svoje sprejela in jim dala dela in zaslužka. Naša želja je, da se domovine duhovno naučijo, da bodo iz zakladov, ki jih bodo vzeli s seboj, doma, črpali narodno samozavest, ko se bodo vrnili zopet v tuje kraje.

Toda njihov prihod nam daje zaželeno priložnost, da spoznamo neko zelo važno vprašanje, ki se ga skoraj zahtevamo imenovati, a ga moramo, ker tako zahtevamo najosnovnejši interesi naših ljudi, ki jih tujni nismo dali, marveč jih samo posodili, ki so torej ostali naša last in imamo torej v vesti zapisano dolžnost, da za nje skrbimo, kjerkoli na svetu se nahajajo.

Zadnja v dolgi vrsti držav in v dolgi vrsti vojninih let je naša država dne 29. julija 1932 podpisala s Francijo »pogodbo o delu in pomoči«, s katero naj bi bil naš priseljeni delavec izenačen z drugimi domačini v pogledu plače, delovnih pogojev in brezposelne podpore in ki naj bi bila uknila vse omejitve v izplačevanju odškodnin za poškodbe pri delu, ki jih določa francoski delovni zakonik za delavstvo tujega državljan. Naše priseljevanje v Francijo se je začelo že leta 1921 in je postopoma naraščalo tako, da je leta 1930 doseglo že visoko število 64.000 jugoslovanskih državljanov, v ogromni večini samih delavcev, ki so se za stalno naselili v bratski francoski državi. Čakali smo torej polnih 11 let, predno smo se opogumili in zahtevali ter tudi dobili delovno zaščitno pogodbo, ki jo je zahtevala Belgija in jo dobila že 30. novembra 1921, Italija 30. septembra 1919, Luksemburg 4. januarja 1923, Poljska 14. oktobra 1920, Češkoslovaška 20. marca 1920, da omenimo samo prve pogodbe te vrste, ki so jih pa dotične države vestno skoraj vsako leto izpolnjevale, kakor so pač to zahtevale nabrane izkušnje in nove potrebe njihovih izseljencev. Naša država je čakala za to pogodbo do julija 1932, torej tri leta dalje kot Avstrija in Madjarska, ki se takrat še nista šteli med Franciji priateljske države. S tisto pogodbo z dne 29. julija 1932, ki ni idealna, ampak je skoraj dobeseden prepis »omnibus-predloga«, ki ga je takrat francoska vlada vsem državam, ki so pošiljale izseljence na francoski delovni trg, enako dostavljala v obliki okrožnice kot osnovo za nadaljnja pogajanja, se je našim izseljencem dala v roke vsaj pravna možnost, da so se mogli braniti krivic v pogledu plač in delovnih pogojev in da je z njo prenehala veljati tista izjemna določba delovnega zakonika, da svojci pri delu smrtno poškodovanih in poškodovancev sam nimajo pravice do nobene trajne odškodnine, ako ne prebivajo na francoskem ozemlju, ampak samo do neke odpravnine, ki naj bi bila enaka trikratni letni odškodnini izplačani enkrat za vselej. Proti tej določbi so se naši izseljenci in naše izseljenske oblasti najbolj borile, ker so njeno trdobo najbolj občutile. Tako je po nekem površnem računu naših izseljenskih oblasti že do leta 1930 naš izseljenec — oziroma njegovi svojci — izgubil 47 milijonov frankov (danes predstavlja to 140 milijonov dinarjev), ker se francoska podjetja niso čutila po zakonu dolžna, da izplačujejo odškodnino tudi čez meje francoske države. Resnici na ljubo je treba povedati, da je bilo mnogo francoskih podjetij, ki so iz golega usmiljenja našo malomarnost nadoknadili, povdarjajoč vedno, da se jim čudno zdi, da mi za svoje ljudi nismo zahtevali tega, kar je Francija drugim državam brez nadaljnega in kot samo po sebi umevno priznala v delovnih pogodbah. Ker o našem kontinentalnem izseljevanju nismo vodili nikoli točne statistike, še manj pa zasledovali usodo posameznega delavca, je verjetno, da tistih, po nemarnem izgubljenih 140 milijonov dinarjev, ki gredo na račun najbolj revnih med revnimi, predstavlja le majhen del škode, ki jo je naš izseljenec — oziroma njegovi svojci doma — utrpel vsled več kot 10 letnega brezposlednega stanja. Četudi je torej pogodba z dne 29. julija 1932 predstavljala samo nekaj ut aliquid esse videatur — da sploh nekaj imamo — je pomenila za naše izseljence v Franciji naravnost oddih, ker je našega delavca pravno izenačila z domačinom. Tukaj bi lahko napravili niko, češ, dosti je, da smo to dosegli, o ugodnostih, ki so si jih znale za svoje izseljence pridobiti recimo Italija, Češkoslovaška ali Poljska pa radija molčimo, ker predstavljajo nedosegljiv ideal. Toda na žalost ne moremo napraviti pike.

Naša pogodba je bila podpisana dne 29. julija 1932, torej po 11 letih čakanja. Podpisala sta jo dr. Spalajkovič in Edouard Herriot. Če naj mednarodna pogodba postane veljavna, je potrebno, da je ratificirana, to se pravi, od dotičnih parlamentov ali od katerikoli zakonodajne oblasti sprejeta, od vrhovnega poglavarja države podpisana in v službenem listu objavljena. Naša država je, ne vemo zakaj, zavlačevala ratifikacijo do 17. novembra 1933, to je več kot eno leto. Francoska vlada pa je niti do danes, ko pišemo avgust 1936, torej čela 4 leta po podpisu v Parizu, ni ratificirala. Pogodba je torej — četudi nezadostna — tudi v tej nezadovoljivi obliki ostala neveljavna, kos papirja. Nočemo raziskovati, kje leži krivda. Informirani smo, da je naša vlada večkrat zaprosila v Parizu za ratifikacijo, a se ni mogla pohvaliti z uspehom. Še nedavno, ko je prišla v Francijo na oblast vlada ljudske fronte pod predsedstvom socialističnega Leona Bluma, je naša vlada po posredovanju našega poslanstva v Parizu opozorila g. Bluma na to vrzel v medsebojnih priateljskih odnosih. Tudi vsa naša javnost je pričakovala, da bo vlada, ki je povdarjala posebno socialno razumevanje, naši želji prišla hitro in ji nemudoma ugodila. Do danes čakamo na odgovor in ni nam znano, če je bil ratifikacijski zakonski predlog predložen francoskemu parlamentu za prihodnje zasedanje.

Nemčija prizna upornike?

Nemški admiral pri generalu Francu

Nemške križarke izkrcale posadke v Španiji

Pariz, 4. avgusta. AA. Havas poroča iz Tangerja: Sinoči ob 21. sta prispeli pred Ceuto nemška križarka »Deutschland« in nemški rušilec »Luchs«. S španskimi uporniški ladnjami sta izmenjali predpisane topovske pozdrave. Uporniške ladje so bile v pristanišču. Odgovorile so tudi obalne baterije. Nato je poveljnik križarke »Deutschland« z najstarejšimi oficirji obeh ladij prišel na kopno in obiskal generala Franca, ki je nemške oficirje sprejel v palači vrhovnega komisarja. Okolnost, da so nemške ladje na ta način ravnale z generalom Francom in njegovimi tovariši kot z zastopniki zakonite in priznane vlade, je napravila v španskem Maroku veliko navdušenje. V mednarodnih krogih v Tangerju se vzdržujejo vsakega komentarja o tem nemškem ravnanju in kažejo največje pridržke.

Prihod nemške križarke »Admiral Scher« v Alicante je povzročil prve incidente. Skupina 29 nemških državljanov se je skušala vkrčiti na križarko. Španske carinske oblasti pa so to preprečile, češ da hočejo na nezakonit način odnesti s Španije svoje kapitale. Šele po posredovanju nemškega generalnega konzula, ki je dal vsa potrebna jamstva, so carinske oblasti dovolile, da so se Nemci vkrkali. Koj nato je nemška križarka odplula.

Washington, 4. avg. AA. (Reuter). Zunanji minister Hull je izjavil, da so voditelji španskih upornikov zahtevali, naj ameriška vlada prizna obstoj njihove vlade in vzpostavi z njimi diplomatske stike. Ameriška vlada o tej zahtevi še ni sklepala.

Rim, 4. avgusta. b. V zvezi z vestmi, da je poveljnik nemške križarke »Deutschland« z višjimi častniki križarke in rušilca »Luchs« obiskal generala Franca, se doznava, da sta bili izkrčani posadki iz obeh ladij.

S front bratomornih bojev

Madrid, 4. avgusta. b. V ponedeljek pozno zvečer se je začela velika ofenziva severno od Madrida za klanci v Sieri Guadarami. Vlade čete so znatno ojačene, njihovo nadaljnje kretanje pa drži v popolni tajnosti iz razumljivih razlogov. Objavljale se bodo samo definitive in končne zmage. Po vsem, kar se je moglo zvedeti, so do danes ob 2. popoldne ostale vse fronte v glavnem brez velikih sprememb, izjemni severovzhodno pri Saragossi. Vlade čete so zasedle kraj La Zaida blizu Saragosse. Dejstvo, da se uporniki polagoma umikajo v Sieru Guadarami proti Saragossi je znak, da njihov položaj v tem gorovju ni tako dober, kakor to trdi radijska postaja v Burgosu. V noči med ponedeljkom in tokom je ves čas trajalo strašno topovsko grmenje na hribih okoli Segovie. Megleno vreme je zelo oviralo delovanje artilerije v Somosieri. Vlada letala in artilerija so kazala davi zelo živahno delavnost. Smatra se, da bi v tekočem tednu mogli priti do odločilne bitke. V sinočnih bojih je bilo na tej fronti na strani vladnih čet 83 mrtvih, dočim so tudi fatisti imeli velike izgube.

Vladna poročila:

London, 4. avgusta. b. »Times« poroča iz Gibraltarja, da se je komunisti posrečilo zasesti mesto Loja med Granado in Malago. Komunisti so poklali tam mnogo imovitih ljudi. Uporniki so napravili red v Algeirasu. Uporniki pa so pobili tri voditelje sindikalnih organizacij in mnogo delavcev, ki niso hoteli iti na določeni posel. Iz Tetuana se javlja, da je general Franco razpisal notranje posojilo 300 milijonov pesetov.

Madrid, 4. avgusta. AA. (Havas) Z aragonskega bojišča poročajo, da prodirajo vladne čete dalje proti Saragossi in da potiskajo nazaj uporniške čete, ki so začele proti ofenzivi. Uporniki so hoteli zavzeti Cartago, ki je važno prometno križišče. Cartago so te dni zavzele vladne čete. Prav tako so vladne čete zavzele vas Lasaida, 47 km od Saragosse. Istočasno prodira druga vladna kolona v severovzhodni smeri proti Saragossi. Kolona je zavzela Cietamo.

Po poročilu vlade prenaša rušilec Admiral Miranda z več vladnimi vodnimi letali vladne čete na otok Malorko, da pripravijo napad na upornike v Palmi. Doslej so na ta način v bližini Mahona izkrkali 500 mož.

Pri Somosieri so uporniki včeraj zjutraj prešli v napad. Delavci, ki branijo ta odsek, so dali hud odpor. Boj je trajal ves dan. Končal se je s porazom upornikov, ki so pustili na bojišču 3000 mrtvih. Vladne čete so izgubile v tej bitki 80 mož.

Španske oblasti so »zaprle« štiri francoska letala. Eden izmed tukajšnjih desničarskih listov piše v tej zvezi, da je francosko letalsko ministrstvo poslalo ta letala v Španijo z izgovorom, da bodo francoskim državljanom za primer nevarnosti ob strani. Španske oblasti pa so letala takoj po pristanku zaplenile in jih uporabile v vojaške svrhe.

Giljotina v Madridu

Kodanj, 4. avg. b. »Berlinske Tidende« poroča iz Madrida, da je njegov poročevalec prepričan, da je državljanska vojna v Španiji hujša, kot je bila revolucija v Rusiji. Dopisnik opisuje strahote iz posameznih pouličnih bojev. V Danadosu so levčarji zaprli vse ujete nasprotnike v cerkev ter vse skupaj potem zažgali. V okolici Madrida je bila pod poveljstvom komunistične čete postavljena giljotina, ki neprestano seka glave. Tudi uporniki počenjajo strašna grozodejstva. V La Linea

Potemtakem teče za naše izseljence, ki so se sicer od leta 1930 dalje zelo zredčili — kar se drugim državljanom v isti meri ni pripetilo zato, ker so imele zaščitne pogodbe — stari režim dalje. To pomeni, da je tista zloglasna odredba francoskega delovnega zakonika o ukinitvi izplačevanja odškodnin za smrtno ponesrečbe ali delne in popolne telesne poškodbe, če tisti, ki ima do njih pravico, ne prebiva na francoskem ozemlju, še vedno nemoteno v veljavi. Škoda traja torej dalje in se zopet piše v desetih milijonov dinarjev na hrstu naših najbednejših. In tista slovenska rudarska mati, ki jo je v rudniku smrtno ponesrečen mož zapustil s štirimi otroci ter je vsled razmer moral priti nazaj v domovino, nima nobenega pravnega pripomočka, da pride do odškodnine. In tisti pohabljenec, ki se je vsled razmer vrnil iz tujine domov, nima nobenega pravnega sredstva, da dobi čez mejo s

in zapustile svoje vojašnice ter se umaknile v okolico mesta. Vladi zvesti oddelki so zasedli prazne vojašnice. General Quipeo de Llana je po radiu objavil to vest in pri tej priložnosti izjavil med drugim: Dejstvo, da špansko vojno ministrstvo razglašča, da je razpustilo dva pehotna polka in en polk konjenice garnizije v Valenciji, najbolje dokazuje, kakšno je dejansko razpoloženje in kakšen duh vlada v španski vojski.

(Havas). Iz štaba generala Quipea de Llana so izdali poročilo po radiu, da so uporniki postolkli vladno prostovoljsko kolono, ki je krenila iz Ciudad Real. Prostovoljci so imeli pri tej priklki 200 mrtvih.

Štab generala Quipea de Llana je davi po radiu protestiral proti temu, da so letala katalonske vlade brez vsake vojaške potrebe vandalsko bombardirala in rušila poslopja velike kulturno-zgodovinske in arhitektonske vrednosti v Saragossi.

Štab generala Quipea de Llana je davi tudi sporočil po radiu, da so uporniki pred Saragossom zadali vladnim četam hud poraz. Poročilo pravi tudi, da so v Seviljo prispela poročila o tem, da smatra diplomatski zbor v Madridu soglasno, da je položaj vlade v prestolnici nevzdržen.

Po vesteh seviljske radiopostaje se trdi, da je vas Naval Peral, ki pomeni vhod v Madrid, padla v roke upornikov. Ta postaja trdi dalje, da je v rokah upornikov vas Torreledones, ki se nahaja 12 milj od Madrida. Madridska vlada pa trdi, da je na tej fronti stanje normalno in da ni poviča za noben strah glede napadov iz Seville, niti ni nevarnosti za Madrid sam.

Zakaj požigajo cerkve

Bordeaux, 4. avg. Tukajšnji katoliški dnevnik poroča, da je divjanje komunistične druhali proti duhovščini na Španskem popolnoma nerazumljivo. Španska duhovščina je popolnoma nevtralna in ni dala nobenega poviča za to. V Madridu so bili duhovniki na barikadah, da negujejo ranjence in skrbijo za pogreb. Več duhovnikov je pri tem našlo smrt. Skofje so venomer proslili vlado za zaščito cerkva, niso pa imeli nobenega uspeha. Vlada je trpela, da je druhal ne samo v Barceloni, ampak tudi v Madridu nemoteno plenila in zaigala cerkve ter samostane.

V Barceloni so v ponedeljek rdeča krđela zažgala še tiste cerkve in samostane, ki niso postali plen prejšnjega razdejavanja. Med njimi se nahaja ena umetniško najlepših cerkva sv. Ana na trgu de Cataluna. Zato se mora razumeti usmrtitev nekaterih plenilcev, o katerih poroča vlada, tako, da niso bili ustreljeni plenilci cerkva, ampak drugi zločinci.

Kaj bo s konferenco o Španiji

Italija: Francoski predlog prepozen

Anglija: Premišljuje

Rim, 4. avgusta. b. Italijanski zunanji minister grof Ciano je sprejel danes francoskega poslanika Chambruna, kateri je sporočil željo francoske vlade, da bi se sestala posebna konferenca, na kateri bi se odredila nevtralnost vseh držav glede španskih dogodkov. Grof Ciano je to sporočilo vzel na znanje in rezerviral nanj odgovor, dokler se ne sestane z Mussolinijem, ki se sedaj nahaja na dopustu izven Rima.

V tukajšnjih političnih krogih je izzval neugodno razpoloženje francoski predlog, ki je bil predložen vladama v Londonu in Rimu radi nevtralnosti v španskem sporu. Načelni pristane angleške vlade ne bi imel nobenega vpliva na odločitev italijanske vlade, katere bo zahtevala, da se pripravi teren za te razgovore, in da razgovori ne bodo smeli biti omejeni samo na Francijo, Italijo in Anglijo. Ta francoska iniciativa je prišla prepozno, ker je sedaj položaj v Španiji zelo kompromitiran. Če bi bila francoska vlada prišla s temi predlogi takoj, ko so v Španiji izbruhili nemiri, bi se bila lahko brez vseh rezerv začela razgovarjanja glede ravnotežja v zapadni Evropi in na Sredozemskem morju, toda sedaj je vse to prekasno.

London, 4. avgusta. b. Iz vladnih krogov se doznava, da bo vlada danes ali jutri odgovorila na povabilo francoske vlade za sestanke konference, na kateri naj bi se določile potrebne odredbe za pobijanje tihotapljenja orožja in municije v Španijo. Francoska vlada je sprožila ta sestanke, da bi se glavne zapadne evropske države držale popolne nevtralnosti nasproti dogodkom v Španiji. Angleška vlada je skrbno proučila ta

francoski predlog, vendar ni znano, kakšen bo njen odgovor. Vlada je sklenila, da se dovoli izvoz orožja po predhodnem dovoljenju, imenovala pa je poseben ministrski odbor, ki bo o tem odločal. Belgija pomaga

Ugotovilo se je, da sta madridska vlada in uporniški pokret naročila v Belgiji od privatnih tvrdk ogromne količine vojnega materiala. Naročila so tolikšna, da obsegajo vse vrste orožja in municije, ki obstajajo v Belgiji.

Še 12 Capronijev

Pariz, 4. avgusta. b. »Matin« javlja preko Londona, da je bilo upornikom v Španijo zopet poslanih 12 italijanskih »Capronijev« in dva junkerska aparata.

„Velike množine orožja iz Francije“

London, 4. avgusta. b. Po informacijah nekaterih francoskih listov ni dvoma, da se iz Francije pošiljajo velike množine orožja v Španijo. Tu dela Pariz skupno z Moskvo. Moskovske radio-postaje odkrito javljajo, da mora Španija postati nova komunistična baza na zapadu Evrope, iz katere se bo potem vodila aktivna komunistična propaganda v vsej zapadni Evropi, kateri je bila dosedaj ta propaganda prizanešana.

Katalonija neodvisna?

London, 4. avgusta. b. Po tukajšnjih vesteh je katalonska vlada včeraj proglasila neodvisnost svoje države.

Aretacija sovjetskih agentov

Sevilla, 4. avg. b. Radio Sevilla poroča, da je madridska vlada obsodila 19 članov milice levčarske fronte na smrt zaradi ropanja in nepravilnega streljanja na ljudi. Isti radio poroča tudi, da so bili v Seviliji aretirani 4 agenti sovjetske Rusije, ki so prišli v Španijo na francoski trgovinski ladji. Zdi se, da gre za agente Kominterne. Radio poroča končno, da so španski anarhisti silno nezadovoljni z razvojem dogodkov v tistem delu Španije, ki je še pod oblastjo vladnih čet. Anarhisti so pričakovali, da bodo prevzeli oni sami vodstvo državne uprave, sedaj pa vidijo, da jih celo ljudska fronta potiska na stran. Sklenili so, da bodo nastopili na lastno pest tudi proti ljudski fronti in proti komunistom.

Vodja komunistov
Largo Caballero:

Svet v dveh taborih

Madrid, 4. avg. b. Nemški poročevalni urad (DNB) poroča iz Madrida, da je voditelj španskih komunistov Largo Caballero izjavil, da njegova stranka strogo dela po navodilih ljudske fronte. Po zmagi v državljanski vojni je seveda nujno, je dejal, da bo morala priti nova, socialistična vlada, ki bo izvedla velike reforme. Španija se nahaja danes, je dejal vodja komunistov, v istem položaju

kot sovjetska Rusija l. 1917. Španija tudi ne bo mogla ostati nevtralna v vojni, ki prihaja. Takrat sploh ne bo nevtralnih držav. Svet bo razdeljen v dva tabora: v enega, ki mu bo načelovala sovjetska Rusija, in v drugega, ki ga ni treba posebej imenovati. Španijo zanima samo prvi tabor. Strahote prihodnje vojne si lahko vsak sam predstavi.

Kongres učiteljev

Novi Sad, 4. avgusta. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, so se na učiteljskem kongresu pojavile tri struje, ki se bodo nocoj borile za nov odbor. Med temi strujami je danes prišlo do večkratnih ostrih medsebojnih nasprotij in to ob priliki kritiziranja poslovanja dosedanjega odbora. Tekom večerajšnjega popoldneva so delali na dopoldanskem zasedanju izvoljeni odbori. Ostali udeleženci kongresa so pa napravili nekaj izletov v okolico, deloma so pa porabili popoldne za medsebojne konference. Učiteljski kongres je danes nadaljeval svoje delo. Zasedanje se je pričelo ob 9. Najprej je prečital poročilo verifikacijskega odbora tajnik Ivan Trinajstić, ki je izjavil, da je verifikacijski odbor ugotovil, da je na običnem zboru zadostno število delegatov in da zato more začeti z delom. Večina članov poročevalnega odbora je izdala poročilo, v katerem odobrava poslovanje dosedanjega odbora ter predlaga zaupnico. Svoje pomisleke o poročilu tega odbora je pa izrazil učitelj Prokić, ki ne odobrava dela dosedanjega odbora in mu očita, da ni izvedel reorganizacije združenja v demokratičnem duhu. Posebno zameri odboru, da je tako poročilo izdal pravda ter so radi tega volitve okrajnih in banovinskih organizacij morale biti po starih pravilih. Zato tudi zahteva revizijo pravil. Zatem se je razvila obširna debata o poslovanju dosedanjega odbora. Opozicija je odbor napadala predvsem zaradi materialnega poslovanja. Očita odboru, da je preveč razsipel z denarjem za nepotrebne stvari. Napada ga tudi zaradi novih pravil, ki so po zagotavljanju opozicije tako izdelana, da garantirajo odboru za vsako priliko večino. Opozicija je tu poudarila ta paradoks: Če bi opozicija

preglasovala glavni odbor na kakem običnem zboru, bi dobila v odboru 9 mest, ostalih 27 bi si pa morala priboriti posamič na banovinskih in okrajnih običnih zbora. Paradoks je po zatrjevanju opozicije tudi tajno glasovanje, ki da je izgubilo ves smisel, ker mora listo predložiti in podpisati 30 delegatov, s čemur je princip tajnosti težko prizadet.

Prvi je govoril učitelj Gjurović v imenu 90 učiteljev iz kovinskega okraja. V svojem govoru je napadel sedanjí odbor, ravno tako tudi naslednjí govornik Rada Lungulov iz Subotice, ki je zastopal subotičke učitelje. Sedanjí odbor je napadel tudi zastopnik učiteljev iz Kragujevca Gligor Cickara, ki je govoril predvsem o preganjanju učiteljskega za časa petomajskih volitev. Tajnik združenja Milenko Lazić sporoča, da so za volitve novega odbora predložene tri liste: lista, ki so jo vložili delegati, ki podpirajo kedañi odbor na čelu z Ivanom Dimnikom iz Ljubljane, Todorjem Dimitrijevićem iz Belgrada in Krajčevićem iz Zagreba. Druga lista predlaga v odbor za predsednika Dragišo Mihajlovića iz Kragujevca, Danila Milovanovića iz Belgrada in Dragotina Prokića iz Belgrada. Na tretji listi pa kandidirajo Mato Čudeta iz Kruševca, Svetozar Popović iz Belgrada in Vladislav Cabrić iz Belgrada. Zadnji govornik na današnjem zasedanju je bil Jovan Kondić, ki je govoril za sedanjí odbor. Obični zbor je bil zatem prekinjen ter se je nadaljeval popoldne. Zvečer bo izvoljen tudi novi odbor. Pričakovati je, da bo na običnem zboru zmagala Dimnikova lista, ker je sedanjí odbor ta obični zbor dobro pripravil in je na kongres poklical vse svoje zanesljive delegate.

Anglijo skrbi Blumova politika

Bluma pa je spravilo v zadrego divjanje španske ljudske fronte

London, 4. avgusta. V angleški javnosti žedanje bolj naraščajo nezadovoljnost z Blumovo vlado, ki je začela sedaj veliko akcijo, naj bi se veslele sestale in sklenile nekako slovesno pogodbo, da se nihče ne bo vmešaval v španske notranje zadeve. Obenem namreč, ko francoska vlada zagotavlja svojo nevtralnost, je čes Ponté Vedras letelo 5 vojaških aeroplanov, med njimi 1 bombarder, o katerih so takoj mogli ugotoviti, da so francoskega izvora in da so prileteli iz Francije. Zelo zabavno je slišati, da Francija želi, da bi se konference o nevtralnosti udeležila tudi Sovjetska Rusija, medtem ko je znano, da ruske ladje s petrolejem dovajajo v Španijo tudi zlate.

V Madridu se poleg Bele Kune in Trotskega nahajajo vsi najboljši agitatorji Kominterne ob enem s častniki Krasne armije. En milijon starih šterlingov, ki jih je nesel s seboj v Francijo novi španski poslanik, ki je bil imenovan namesto prejšnjega, kateri ni hotel slušati sedanjí vladi, je ruskega izvora. Vse, ki jih širi zadnje čase Madrid, da vlada obvladuje položaj in da so ji ljudske milice pokorne, pa da so bili kaznovani s smrtjo mnogi plenilci, imajo samo namen prikriti pravi položaj. Sedanja vlada pod predsedstvom Girala je namreč samo začasna in se so z rusko vlado že domenili, da bo prihodnja vlada popolnoma komunistična. Sedanja vlada predsednika Girala je na svoji seji 2. t. m. sklenila, da bo zaplenila vsa industrijska podjetja, katerih lastniki so zbežali, prihodnji parlament pa da bo sklepal o tem, ali se ta podjetja prejšnjim lastnikom vrnejo ali pa ostanejo državi na last. Toda tudi ta sklep je samo iluzorčen, zakaj José Benito, ki je bil imenovan za glavnega tajnika komiteja za nadzorstvo produkcije, je izjavil, da se nobeno podjetje ne bo vrnilo bivšim lastnikom, ampak da bodo tudi ostala podjetja poddržavana. Najemnine so znižane za 50%, glede zastankov pa je proglašeno moratorij. Poseben komunistični zakon pravi, da se bo potem, ko bodo »vstaki« premagani, ustanovil popolnoma nov red stvari, kakor ga zasluži hrabri branilec republike.

Vse te stvari potrjujejo, da bo prešla Španija v roke boljševizma, če bi bila vstaja potlačena. Takšen je položaj v Madridu, nekoliko drugače pa izgledajo stvari v Kataloniji. Katalonski nacionalisti so namreč v najhujšem sporu s komunisti, ker se boje za samostojnost Katalonije, če bi prišla pod boljševiško komando. Proti komunistom se je postavil v prvi vrsti nedavni predsednik katalonske vlade Companys, katerega vpliv je v zadnjem času zelo narasel, tako da je morala sedanja vlada postreliti več ljudi, ki so požigali in plenili. Komunistična propaganda centrala se skuša oprati očitek, da je kriva požiga cerkva in masakriranja duhovnikov ter redovnic, češ, da je to vršila anarhistična družala. Toda so dokazi, da so množice hujšali baš boljševiški agenti. Da se tretja internacionala sedaj pere, to ima svoj vzrok v tem, ker je slasti predsednik vlade Leon Blum zaradi teh terorističnih aktov proti katoliški cerkvi v veliki zadregi in jih tudi osebno odločno obsoja. Ti akti so namreč kompromitirali vse evropske ljudske fronte, slasti v Angliji, kjer pravijo, da razumejo nujanje ujetnikov, čeprav ga obsojajo, da pa absolutno ne razumejo masakriranja duhovnikov in redovnikov ter redovnic, ki se gotovo niso nikoli pečale s politiko. Francoski vladi pa je umevno zelo hudo, če izgublja zaradi tega svoje simpatije v Angliji in če angleški listi imenuje vlado gospoda Bluma »marioneto v rokah komunizma«.

Sploh so v Parizu zadnje dni zelo slabe volje. Vlada se boji, da ne bi izgubila diplomatske podpore Anglije, ako bi se španske zadeve končale bodisi z zmago upornikov, kar bi ojačilo fašistično strujo v Angliji in po vsej Evropi, bodisi z zmago komunizma, kar bi Anglijo še bolj odvrnilo od Francije. Tudi se v Parizu zelo jezijo nad ofcielnim obiskom nemških mornariških oficirjev križarke »Deutschland« in rušilca »Luchs« pri generalu Francu, kar pomeni naravnost priznanje vstalske vlade od strani Nemčije. Na drugi strani pa je francoska vlada zelo nervozna, ker je desničarski tisk dela odgovorno za ojačanje boljševiške propagande v Alžiru, Maroku in Tunisu, tako da se do godijo v Španiji ojačili prav za prav bolj nacionalistične kroge nego ljudske fronte.

Neredi tudi v Alžiru

Paris, 4. avgusta. AA. Havas poroča iz Alžira: V Mostaganemu se so spopadli na ulici pristajali glavne delavske svese in delavci svobodnih sindikatov. Krajevni vodja svobodnih sindikatov je hudo ranjen. Ko je bil red vzpostavljen, sta se oba delavska tabora zopet spopadla. Naposled so začeli s obeh strani streljati s revolverji. En delavec je ubit, več jih je ranjenih. Policija je zahtevala pomoč vojske, ki je kmalu nato vzpostavila red in zasedla ulice, v katerih so se odigrali krvavi dogodki.

Kaj pa to?

Italijanski fašist grozi Franciji

Paris, 4. avgusta. b. »Informateur Italien« donša dopis iz Vercellia v Piemontu, v katerem se trdi, da je imel tam fašistični zastopnik Lafrancini govor, v katerem je omenjal zmago Italije v Afriki in rekel: »Italijanska vojska je pokazala svoje moč. Mi smo pripravljene, da zopet, kakor bo treba, krenemo tja, kamor nas povelje naš voditelj. Ni izključeno, da ne bi v bližnji bodočnosti prišlo do vojne med nami in Francijo. Končati moramo gotovo račune in vsoti Franciji ono, kar je naše. Potrebujemo smo 7 mesecev, da smo prišli v Addis Abebo, tam pa nam bo treba samo nekoliko tednov, da bomo ustrašovali stare Francijce.« Ta izjava je izvala veliko senzacijo v fašističnih krogih. — Lafrancini je po tem govoru rekel častnikarjem: »Pazite tovariši, so stvari, o katerih se lahko govorijo, ne sme se pa pisati.«

Ljudska proti anarhistom

Madrid, 4. avg. b. Nemški poročevalni urad (DNB) poroča: V Madridu in v Barceloni se vlada trudi, da bi levičarskim skrajnežem istrgala iz rok oblast, ki so se je polastili ter tako polagoma zopet vzpostavila red. V Madridu na primer je vlada dala delavcem, ki ne služijo v miličnih vrstah, ukaz, da se takoj vrnejo na delo. Nepokorščina da bo kaznovana s smrtjo. Tudi v Barceloni se polagoma zopet pojavljajo španske in katalonske sveste, dočim zadnje tedne ni bilo videti drugega kot komunističnih rdečih in anarhističnih črnih zastav. Zadnje dni je prišlo s fronte tudi veliko število miličnikov, ki jih je armadno poveljstvo poslalo domov na delo, ker se niso borili, marveč ker so samo ropali. V Barceloni so cestno policijo zopet prevzeli stari policaji na konjih. Vlada se očitno trudi, da bi se otrsela levičarskega objema in zopet vzpostavila red.

Domači odmevi

Nasiška senzacija

Zagreb, 4. avgusta. b. Kasacijsko sodišče v Zagrebu je razveljavilo razsodbo okrožnega sodišča v Osijeku v zadevi nasiškega procesa s tem, da je oprostilo večino kaznjencev, ostalih pa je velike kazni znižalo na najmanjšo mero.

Pogajanja med pek. pomočniki in mojstri

Belgrad, 4. avg. m. Dopoldne so se v Delavski zbornici znova nadaljevala pogajanja med pekovski pomočniki in mojstri. Ob tej priliki so posamezni govorniki obvesili pekovske pomočnike in delavce, da kljub intervenciji inspekcije dela in Delavske zbornice delodajalci niso pristali na zahteve delavcev. Zaradi tega bo jutri znova sestanek. Četudi pri jutrišnjih razgovorih ne bo prišlo do sporazuma, bo delavstvo sklicalo velik shod, na katerem bo sklepalo o nadaljnjih svojih ukrepih.

Proglas »prerogone« JNS v zamudi

Belgrad, 4. avg. m. Predsednik JNS Pero Živković je davi odpotoval v državne toplice Kovaljevo, kjer namerava ostati kakih 10 dni. Zaradi njegovega odhoda se je objava »manifesta«, ki je bil napovedan že na kongresu stranke, zopet odložila.

Kakor znano je, bivši marksist in sedanjí jugofašist Juraj Demetović že dan po kongresu izdelal načrt tega proglasa ter ga je na prvi seji izvoljeni glavni odbor dne 1. julija tudi prečital in se je o njem tudi mnogo na oni seji razpravljalo. Ker pa dohiti seji nista prisostvovala niti »časni« predsednik JNS Uzunović, niti »preporoditelj« JNS general Pero Živković, ki bosta ta proglas morala tudi podpisati, je bilo sklenjeno, da se končna redakcija proglasa prepusti Uzunoviću in Živkoviću.

Značilno je, da postajata Uzunovičevi pristojni proti Živkoviću in ostalemu vodstvu, ki je Uzunovič odstavilo, vedno bolj odvisni ter se vedno bolj zbirajo in pripravljajo na obračun. Z ozirom na to, se tu opaža precejšnja aktivnost Bože Maksimovića v Vrnjački Banji, ki vsak dan sprejema pristaje in pričelice ter ostale ljudi iz JNS, in jim daje nasvete za nadaljnje politično delovanje ter tolmači novo nastali politični po-

ložaj v JNS. V razgovoru s temi ljudmi Uzunovič naziva »starega svojega prijatelja«. Je pa med Živkovičevimi nasprotniki in nasprotniki novega vodstva JNS še druga precej močna in znana politična osebnost, namreč dr. Kosta Timotijević, ki je predsednik kluba senatorjev JNS.

Iz teh razlogov, kakor tudi zaradi notranjih nesporazumov in razdorov v »prerogone« JNS, strankin proglas še ni mogel biti objavljen. Da pa v doglednem času tudi ne bo še zagledal belega dne, je potrdil večeraj sam predsednik JNS Živković, ko je konferiral z Banjaninom in Lijo Mihajlovićem. Na vprašanje častnikarjev, ali se lahko pričakuje objava proglasa, je kar na kratko odvrnil, da še ne. Živković je ob tej priliki tudi demantiral vesti, da bi bil po svoji izvolitvi za predsednika iskal stikov z dr. Mirkom ozir. s HSS, kar je tudi lahko razumljivo, ker gotovo ve, da bi jih iskal zamen.

13. kolo šah. turnirja

Zemun, 4. avgusta. m. Večraj se je pričelo v Zemunu v navzočnosti številnih gledalcev prvo kolo 13. nacionalnega šahovskega turnirja za državno prvenstvo. Igrali so na 12 deskah in to v dveh skupinah. Prvo zmago je zabeležil Matoškov, prvak kr. mornarice, ki je v zanimivi igri premagal Schwaba iz Novega Sada. Bayer iz Osjeka je v meranski varijanti premagal Lešnika iz Maribora, kateremu se je poznala velika utrujenost, ker je šele pred kratkim prišel v Belgrad. Zemunski prvak Prokopjević je v igri s Savićem remiziral, ravno tako tudi Matvejević v igri s Schreberjem po 32. potezi. Igra Burmistrov—Filipović ni bila končana. V drugi skupini je v zelo razburljivi partiji Ljubljancin Preinfalk premagal Avrovića iz Zagreba. V začetku je Avrović imel odločno postavbo. Proti koncu je pa napravil nekaj ne prav močnih potez, kar je izkoristil Preinfalk in odločil igro v svojo korist. Od ostalih iger je končala samo Pavlović proti Belva z remijem, druge pa so ostale nedovršene.

Belgrad brez piva

Belgrad, 4. avg. m. Ker so se pogajanja med Združenjem gostilničarjev in lastniki pivovarn razbila, so za danes vse gostilne in restavracije v Belgradu, Zemunu in Pančevu ustavile točenje piva. Do tega koraka gostilničarjev je prišlo zaradi tega, ker lastniki pivovarn nočejo prenehati s prodajo piva trgovcem.

Na olimpijskih igrah

Amerika 4 zlate kolajne, Nemčija 1

Berlin, 4. avgusta. Kljub temu, da tudi danes ni vladalo najugodnejše vreme, se zanimanje za olimpijske borbe neprestano stopnjuje. Vladi dovažajo v Berlin nove tisoče gledalcev. Po vsem mestu, posebno pa po olimpijski vasi, ki je spreminjena v eno samo taborišče vseh narodov sveta, pa valove neprestano množice, ki se zgrinjajo k različnim prireditvam.

TORKOV PROGRAM

Današnji program je bil izredno pester. — Aristokracija se je zbrala ob 9 k sabljanju; na programu je bil floret, dalje damski floret in tekmovalje moštev. Istočasno so se začele strelske tekme za moderni petboj. Pol ure pozneje pa so se tisoči zgrinjali na obrežju in opazovali začetek veslaških tekem. Ob 10 so se začele predborbe v prostem stilu rokoborbe, ob pol 11 pa so se začele lahkoatletске borbe, za katere je vladalo seveda največje zanimanje. Ob 11 je bilo predvajano jadrno letanje, ob 2 popoldne so bile izločilne tekme v poloigri, ob 3 pa so se zopet nadaljevale lahkoatletске tekme. Od lahkoatletskih tekmovalj so bila danes na programu:

Ob 10.30: izločilne tekme v skakanju na daljavo (predpisani minimum 7 m), metanje diska za dame (minimum 36 m), predtek na 200 m. — Ob 15: tek čez zapreke na 400 m (medteki). — Ob 15.15 metanje diska za dame (finale), ob 15.30 drugi predtek na 200 m, ob 16 finale za dame na 100 m, ob 16.30 finale za skok v daljavo, ob 17.30 finale za tek preko zaprek na 400 m, ob 17.45 finale na 800 m, ob 18 predteki na 5000 m.

SLABO VREME — SLABI REZULTATI

Tekmovalja so se začela v dokaj neugodnem vremenu. Kljub temu pa publika na stadionu ni izostala. Poznavalci razmer z vso sigurnostjo zatrjujejo, da je bilo zbranih na stadionu nad 100.000 gledalcev. Stadion je bil povsem nabit in mnogi tisoči so morali oditi, ker niso dobili vstopnic. Vsem tekmovalcem je prisostvoval tudi Hitler, ki so ga množice seveda navdušeno pozdravljale. Val navdušenja je nastal vedno, kadar je Hitler po zaključku posameznih tekmovalnih disciplin stopil v areno in posameznim tekmovalcem osebno čestital. Razen Hitlerja je od najvišjih predstavnikov prisostvoval tekam ves čas tudi italijanski prestolonaslednik Umberto in grški princ Pavle.

Dasi je bilo vreme vetrovno in to je v znatni meri vplivalo tudi na tekmovalce. Zato tudi dosegjeni rezultati niso najboljši, oziroma vsaj niso taki, kakor so jih pričakovali. Dan je prinesel več iznenadenj marsikaterim favoritom, dočim je prinesel Američanom izpolnitev njihovih nad. Od vseh pet olimpijskih medalj, ki so bile danes dosegljive, so si priborili Američani 4, ob nepisnem navdušenju nemške publike pa si je peto olimpijsko kolajno priborila Nemka Maermayerjeva, ki je s svojim metom diska postavila nov olimpijski rekord.

Senzacija dneva.

Največja senzacija današnjega dne kakor sploh olimpijskih iger je ameriški črnc Owens. Napravil je naravnost fenomenalno delo: najprej je dopoldne zbudil splošno senzacijo, ko je v predtekkih na 200 metrov dosegel nov olimpijski rekord. Kmalu nato pa je ta svoj lastni olimpijski rekord zopet popravil. Takšnega rušenja olimpijskih rekordov zgodovina olimpijskih iger ne pozna. Opravičil je Owens tudi svoj naziv črnega fenomena pri skoku v daljavo. Že v predtekkih je dosegel vodilno mesto. Tedaj pa je Nemec Lutz Long skočil 7.80. To je dalo Owensu pobudo, da se v divjem skoku zagnal za nov olimpijski rekord znamko 8.06 m. S tem si je priboril zlato olimpijsko kolajno. Drugo in nadaljnja mesta so zasedli: Nemec Lutz Long 7.80, Japonec Tajima 7.74, Italijan Maffei 7.73, Nemec Leichum, Clark (Amerika) 7.67.

Disk — dame

Borba v tej disciplini je bila izredno napeta. Nemci so imeli favoritinjo Maermayerjevo, ki ji je pa močno konkurirala Poljakinja Wajowna. Obema narodma je šlo za olimpijsko kolajno in je zato zanimanje za to disciplino tem bolj razumljivo. Cela točka je potekla izredno nervozno in napeto. Izid je odločil pri obeh favoritnjah šele zadnji met in so zasedle tekmovalke sledeča mesta: 1. Gizela Maermayer (Nemčija) 47.63 (nov olimpijski rekord). Ista tekmovalka ima že boljši rezultat, in sicer 48.32. Razlika pa se pripisuje današnjemu slabemu vremenu. 2. Wajowna (Poljska) 46.22; 3. Molenhauser (Nemčija) 39.08; 4. Nakamura (Japonska); 5. Mineshima (Japonska); 6. Lundstrom (Svedska). V tej disciplini si je, kakor že prej omenjeno, priborila Nemčija edino današnjo olimpijsko kolajno.

Start na 800 m je bil nekako defektan in se je moral ponoviti. Pri prvem startu so tekmovalci namreč vsi nervozni drgetali, sklonjeni ob tleh. In preden je bil dan znak za zagon, je Italijan Lanzi predčasno startal. Ko so drugi v redu startali, je začel voditi Kanadčan Edwars. Mirno je tekla kar drugi za njim Američan Wud-

roff. Očividno je hranil moči za finish. To je namreč kmalu dokazal. V drugi polovici proge je namreč z elegantnimi zleti prehitel Edwarsa ter se precej metrov pred njim plasiral kot prvi. Rezultati so naslednji:

1. John Wudroff (Amerika) 1:52.9; 2. Morio Lanzi (Italija) 1:53.3; 3. dr. Filip Edwars (Kanada) 1:53.6; 4. Kuharski (Poljska); 5. Hornbostel (USA) in 6. Wilkinson (USA).

Drugo polovico proge, to je drugih 400 m, je prehitel Wudroff v 57.4 in je prišel v cilj s preprečevalno razliko nekoliko metrov. Tudi Lanzi je elegantno prehitel Edwarsa, ki se je moral tudi lokati, kakor že svojčas na olimpijadi v Los Angelesu, zadovoljiti s 3. mestom.

Finale na 400 metrov z zaprekami

Tek na 400 metrov z zaprekami je ena najlepših disciplin lahke atletike. Na današnji olimpijski borbi se je zopet pokazalo, da je ta disciplina absolutna domena Američanov. V obeh semifinalnih tekih se je od Evropejcev plasiral za odlični tek edino le Grk Mantikas. Čeprav se je v naprej vedelo, da Američana Hardina ne bo mogel v tej disciplini nikdo potolči, se je vendar računalo, da bo tudi tretje mesto zasedel kak Američan. Toda simpatični Grk Mantikas je napol v finalu, sile, zasedel je častno tretje mesto, toda svoj uspeh je plačal s tem, da se je pred ciljem ves onemogel in izčrpan zgrudil na tla in so ga morali odnesti s tekalnice. Rezultati v tej disciplini so naslednji:

1. Glenn Hardin (USA) 53.2, 2. Whit (Filipini) 3. Mantikas (Grčija).

Za tretje mesto se je vršila ogorčena borba med Grkom Mantikasom in Argentincem Lavenasom. Spiker je že objavil, da je Mantikas zasedel 4. mesto. Pa je moral potem naknadno svoje poročilo popraviti, češ, da je žirija objavila, da je Mantikas tretji. Zanimiv je bil tudi drugi semifinalni tek. Evropejci so namreč polagali pri tem teku veliko nadev na Madjara Kovacza, vendar pa se ta nadev ni izpolnil, ker je Kovacz izpadel, dasi je celih prvih 200 metrov vodil. Ni mogel zadržati hude konkurence, ki so mu jo nudili Američan Peterson, Kanadčan Loaring in Braziljanec Magelhaes. Pa tudi od teh se ni nobeden plasiral v finalnih borbah.

Izločilni teki na 200 m

Kakor v ostalih disciplinah, so se tudi predteki na 200 m radi obilnega števila tekačev vršili dopoldne in popoldne. Borbe so bile izredno hude. V drugem predteku so zmagali: 1. Owens (USA) 21.1 (zmagal je, kakor znano tudi na 100 m); 2. Macphee (Kanada) 21.8; 3. Orr (Kanada). V tej disciplini se bodo jutri vršili še medteki, finale pa bo jutri, v sredo, ob 18.

Finale dam na 100 metrov

V tej disciplini je bila zopet naprej pričakovana huda borba med Američanko Helen Stephens in Poljakinjo Wolosiewicz. V hudi borbi pa je Američanka dosegla svoj lastni svetovni rekord, ki ga je postavila v ponedeljek s časom 11.5 sek. Vodila je vse od starta do črta ter je prav za prav z lahkočo premagala svojo poljsko konkurentinjo in pustila za seboj tudi Nemko Kraussovo za nekaj metrov. Rezultati so sledeči:

1. Helen Stephens (USA) 11.5; 2. Wolosiewicz (Poljska) 11.7; 3. Krauss (Nemčija) 11.9; 4. Doßinger (Nemčija); 5. Rogers (USA), 6. Albus (Nemč.).

Predteki na 5000 metrov

Danes je bil tudi prvi predtek na 5000 metrov, ki je končal z naslednjim rezultatom: 1. Geratti (Italija) 15.01, 2. Siefert (Danska) 15.02.8, 3. Lelach (Amerika) 15.04, 4. Salminen (Finska) 15.06, 5. Rive (Anglija) 15.06.8. Med drugimi je izpadel v teh tekmovaljih tudi naš Krevs.

V tretjem predteku na 5000 metrov je zmagal Šved Jonson s 14.54, 2. Murakoso (Japonska) 14.56.6, 3. Ward 14.59, Letinen (Finska) 15 minut in 15.00.2.

V dviganju uteži je zmagal v finalu Francoz Hostin s 372.500 točkami za tri dvige. V izločilnih hackey tekamah je zmagala Belgija nad Holandsko s 3:2.

Admira: SK Ljubljana 4:2 (1:0)

O udeležbi okrog 2000 gledalcev se je ob pol 9 zvečer začela pod reflektorji na igrišču Primorja tekma med omenjenima kluboma. Po lepi igri, ki je gledalce navdušila, je tekma končala z gornjim rezultatom, ki je za Ljubljano vsekakor časten.

Osebnosti

Belgrad, 4. avgusta. m. Postavljen je za carinskega posredovalca na Sušaku Alojzij Pip, višji carinski kontrolor v p. na Sušaku.

Zemunska vremenska napoved: Vedro z izjemo severozapada. Možne so krajevne nevihte. Zagrebška vremenska napoved: Toplice in stanovišne vreme.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 5. avgusta: Marija Devica Snežnica. Ožbalt, kraj.

Novi grobovi

† V slovenjegraški bolnišnici je po kratki bolezni umrl komaj 26 let stari Rogina Alojzij, posestnik in trgovec iz Bukovske vasi. Rogina Alojzij je bil ustanovitelj in funkcionar bivšega »Orla« in Prosvetnega društva v St. Janžu pri Dravogradu, dalje tajnik tamkajšnjega gasilskega društva in živinorejske zadruge ter krajevne organizacije JRZ v Pamečah. Pokojnik je bil sploh znan javni delavec, dober gospodar, poln idealov in dobrih načrtov. Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, 6. t. m. ob 10 dopoldne na pokopališču v St. Janžu. Hudo prizadetim staršem in mladi vdovi naše iskreno sožalje. Pokojniku pa naj bo dobri Bog usmiljen plačnik! N. v. m. p.

† V Stora pri Celju je v soboto ponoči nenadoma umrla Hilda Stepančičeva, uradnica iz Zageba. V soboto popoldne se je odpeljala iz Zageba, kjer je poročena s advokatskim pripravnikom, v Stora k svojim staršem. Na poti si je kupila grozdje, a se je z njim zastopila. Doma ji je nenadoma postalo slabo in so takoj poklicali poleg domačega zdravnika iz Celja, a je bilo že prepozno. Ponoči je umrla, v ponedeljek popoldne pa so jo pokopali na teharskem pokopališču. Raina Hilda je bila vedno zelo ljubezna in priljubljena pri štorčanih, zato so jo tudi vsi spoštovali. Naj v miru počiva v zemlji domači!

Osebnosti

— Poroka v Kamniku. V nedeljo sta v nadžupni cerkvi v Kamniku stopila v zakon g. Andrej Rode, uradnik Kmetijske družbe v Ljubljani, in gđe. Minka Homarjeva. — Mlademu kamniškemu paru kličemo: Bilo srečno!

— Postavljen je za sekundarja 8. pol. skup. splošne zdravne bolnišnice v Ljubljani dr. Franc Brandsteter, uradniški pripravnik iste bolnišnice.

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Počitniški tečaj Fantovskega krožka s Kodeljevca. Ze več let vodi gg. salezijanci s Kodeljevca v Ljubljani deško mladino na počitniško kolonijo na grad Otočec pri Novem mestu, kjer jim prijazen gospod grof Villavicencio-Margheri daje prostore na razpolago. Letos pa so poleg kolonije priredili še 14 dnevni tečaj za člane Fantovskega krožka na Kodeljevem. Tečaj, ki so ga zaključili preteklo nedeljo, se je sijajno obnesel. Predavali so sledeči gg.: kanonik Kek in advokat Weble Demetrič iz Novega mesta, prosvetni referent Franc Erjavec iz Belgrade, dr. Filip Terbelj in Tomazin Matelj iz Ljubljane, kaplan Franc Nahligal iz Semeča in salezijanci dr. Franjo Blatnik ter dr. Jerko Gržinič.

— II. evharistični kongres za Jugoslavijo. Na številna vprašanja subskribentov knjige o kongresu sporočamo, da smo ta teden razvozili knjigo po vseh župnijah Dolenjske, te dni pridejo na vrsto župnije na Gorenjskem, nato še ostale. Knjigo je mogoče ob priliki razvažanja nanovo naročiti in istočasno prevzeti. Zadevne želje naj se sporočijo župnemu uradu, kjer se bo dostavljale gotovo oglasili. Cena knjigi je sedaj določena na 180 Din vezana v platno, 150 Din vezana v polusjajo ter 15 Din dostavnina. Subskribenti jo prejmejo po prvotno dogovorjeni ceni proti doplačilu dostavnine v višini 15 Din. — Misijonska tiskarna.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vze mite zjutraj na prazen želodec kozarec na ravne »Franz-Josef grenice«.

— Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto celoletne šole 15. septembra 1936. Sprejme se 30 učencev. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetijskih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z 5 din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. avgusta 1936. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedbi pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezna izjava staršev ali varuha (kolek 2 din), ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal po vsej na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Oskrbnina znaša od 25—300 din, po premoženjskih razmerah prosilca, in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Taki prosilci naj zaprosijo podporo še pristojni okrajni kmetijski odbor ter naj predložijo prošnji za sprejem v kmetijsko šolo izkazilo o višini prispevka kmetijskega odbora. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovensčine in računstva, katerega so oprešeni učenci-absolventi dveh ali več razredov mešarske ali kake nižje srednje šole. Hkratu se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku.

— Dr. Ivan Pregelj, Osnovne črte iz književne teorije. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1936. Strani 113. Cena Din 24. Neštetokrat se je ponavljala želja, da bi prof. dr. Pregelj izdal svoje črte iz književne teorije. Saj Slovenci vse doslej nismo imeli zares priročne knjige o teh vprašanjih, ki se v šoli pri pouku slovensčine teden za tednom povračajo in ki o njih tudi vsakdo, ki ljubi besedno umetnost, od časa do časa želi pojasniti in razjasniti. S tem, da je Jugoslovanska knjigarna izdala v kompletni knjižni izdaji te »Osnovne črte«, je tedaj storila veliko uslugo predvsem našim profesorjem in dijakom, daje pa lično in močno porabo knjižico v roke tudi vsakemu slovenskemu izobražencu. Avtor je dal v knji predelati enotno učinkujoče delo. Pojmi so jasno definirani in razloženi. Knjiga obravnava, kakor drugače tudi ni pričakovati, najprej epično pesništvo, nato liriko, dramatik, prozo. Za šolo praktično uporabna in za vsakogar zanimiv repertorij so »Osnovne pregledne vprašanja in odgovori« na koncu knjige. Močno je nadalje pozdraviti, da je avtor vpletel v

drobnejšem tisku tudi orise in pregledne vsake književne vrste po posameznih svetovnih književnostih s posebnim ozirom na slovensko, hrvaško in srbsko. Delo je vredno toplega priporočila. Oprema je zelo lepa.

— Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Vedno pogostejše se uradovi člani in svoji obračajo za zdravniško pomoč k zasebnim zdravnikom. Da ne bi člani trpeli škode, ker bi morali sami plačati stroške za zasebnega zdravnika, kadar bodo tega klicali brez potrebe, opozarja urad prizadele na zakonito določilo, ki se glasi: Zavarovani član in upravičeni svojev zavarovanca mora iti k uradovemu zdravniku ob določeni uri in na določen kraj ordinacije. V sili član zdravnika lahko poišče izven določene ure in kraja ordinacije. Kadar pa je zaradi bolnikovega stanja potrebno, ima bolnik pravico, da pokliče zdravnika na dom. Samo ob nujnem primeru, če obstaja nevarnost za življenje zavarovanca in kadar ni mogoče pravočasno poklicati najbližjega uradovega zdravnika, se lahko pokliče najbližji zasebni zdravnik. Le v tem zadnjem primeru, katerega nujnost pa mora zavarovanec dokazati, urad povrne vse stroške, ki so članu nastali z obiskom zasebnega zdravnika. Uradovi člani in svoji naj v lastno korist upoštevajo zgornja navodila. Vselej naj imajo na umu, da so uradovi zdravniki dolžni izvršiti vsak obisk na domu zavarovanca, pa naj ta klic podnevi ali ponoči. Vsak zavarovanec naj se zato čim prej pouči, kdo je njegov pristojni krajevni uradov zdravnik in kje stane.

— Velika planinska slavnost na Pesku. Na praznik Velikega Šmarja, dne 15. avgusta, bo južno Pohorje deležno lepe slavnosti. Pri koči na Pesku bo slavnost v proslavo 7. obletnice planinske koč. Ob 9 bo na prostem pred koč sv. maša, nato pa planinska veselica. Na predvečer bo na vrhu Rogle gorel velik bengalični ogenj. Slavnost priredi podružnica SPD v Konjicah, ki vabi vse številne prijatelje naših planin.

— Za romarski izlet v sončno Dalmacijo vlada tudi letos veliko zanimanje. Zahtevajte še danes brezplačno podrobna pojasnila pri upravi »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Wolfova ul. 1. 11256

— Avtoizlet: 22.—26. avgusta na vsa jezera Salzammerguta, 5.—9. septembra na dunajski velesejem, 6.—8. septembra v Benetke in Padovo. Prijave: Izletna pisarna Okorn, Ljubljana, hotel Slon. Telef. 26-46.

Ljubljana

— Duhovne vaje za gg. duhovnike v Domu duh. vaj v Ljubljani pri sv. Jožetu bodo od 10. avgusta zvečer pa do 14. avgusta zjutraj. — Drugi tečaj od 17. do 21. avgusta.

— Tečaj iz zidarske, tesarske in kamnoseške stroke. V Rokodelskem domu se bo začel čez 14 dni prvi tečaj za tiste, ki se želijo seznaniti s predmetom, ki ga neobhodno potrebujejo v praksi in pri eventualnih preizkušnjah, in sicer: Zasnovane fasade v praksi, naprava detajlov in pregled čez osnovne pojme arhitekture zunaj stavbe z risbami. Za tečajnike naj se prijavijo predelavci, polim, mojstri (kandidati) zidarske, tesarske in kamnoseške stroke. Tečaj bo posebno važen za absolventne obrtnega delovodnega oddelka stavbne stroke. Tečaj bo trajal okrog 40 ur. Prišel se bo čez 14 dni, če bo dovolj prijavljenec. Vrtil se bo zvečer in ob nedeljah. Informacije vsak tork, četrtek in soboto zvečer od 6.—7. v Rokodelskem domu. Pisma pod »Arhitektura« na Rokodelski dom, Ljubljana, Komenskega ulica 12 (za odgovor znamko.)

— Izlet staršev in prijateljev na počitniško kolonijo Salezijanskega mladinskega doma na gradu Otočec pri Novem mestu bo v nedeljo 9. t. m. Odhod z izletniškim vlakom ob 5.25. Na kolodvoru v Novem mestu bodo na razpolago vozovi. Prišli so se v Salez. mlad. domu na Kodeljevem do četrtka.

— Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusi, avtotaksiji), bo v smislu prometa (avtotaksiji, avtobusi) se vrši v smislu pravilnika ministrstva notranjih zadev J. B. br. 14852 z dne 26. IX. 1928 Ur. list št. 336-100 za letošnje drugo polletje dne 10. in 12. t. m. od pol 8 do pol 12 na mestni pristavi v Ljubljani. Povše-tova ulica šte. 18.

K temu pregledu je treba pripeljati: 1. vsa motorna vozila, ki služijo za obrtno prevažanje oseb v, do ali skozi Ljubljano; 2. tudi še ona motorna vozila, ki so v zasebni uporabi, pa še niso bila letos po komisiji pregledana in odobrena za javni promet.

Uprava policije v Ljubljani opominja lastnike na dolžnost pregleda, jih poziva, da pripeljejo svoja vozila v opozarjajoča vozila pravočasno k pregledu in opozarja, da se bo prepovedalo obratovati s za promet še neodobrenim vozilom.

DR. DEBEVEC ZOPET O DINIRU

— Nesreča na Celovski cesti. Soboslikarski mojster Josip Mekinda, ki stanuje v Drštveni ulici v Mostah, se je v torek zvečer vračal domov. Na Celovski cesti blizu remize pa je nani že prežala nesreča v obliki avtomobila. Ko je Mekinda nič hudega sluteč šel ob kraju ceste, je avtomobil pridrl nad njim in se od strani zadel vani. Mekinda se je s precejšnjimi poškodbami na glavi in po životu zgrudil na tla, brezobzirni avtomobilist pa je pognal avto in odhitel dalje. Zavedal se je svoje krivde, ker je vozil preveč ob robu ceste in tako prekršil cestno-policijski red. Ponesrečenega Mekinda je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Njegove poškodbe so občutne, a ne nevarne.

— Hud spopad na klavnici. Včeraj sta se na klavnici hudo spopadla dva mesarska pomočnika. 24 letnega brezposelnega mesarja Franca Dularja iz Trnovca je kar na lepem, vsaj tako zatrjuje Dular sam, napadel neki njegov stanovski tovariš ter mu porinil dolg mesarski nož v desno stran prsi. Dular se je zgrudil ter je pričel močno krvaveti. S klavnice so poklicali reševalni avto, ki je Dularja prepeljal v bolnišnico. Dular je izgubil mnogo krvi ter je zato njegovo stanje nevarno. Napadalec je oblastem že znan.

— Drugi vlomilec prijet! Vlomilec Šiber, ki so ga prišli pri znanem ponesrečenem vlovu v bolnišnico, je končno izdal nekega svojega tovariša v kriminalnih grehah ter ga obdolžil, da je bil on tisti, s katerim sta prekovala strop v bolnišnici da bi prišla do blaginje in ki je nato pobegnil. Policija je končno tega možakana izsledila, izkazalo se je, da je drugi možakar še bolj trdovraten, kakor Šiber ter noče prav nič priznati. Trdi celo, da Šibera sploh ne pozna. Tudi drugi aretiranec je slar znanec policije. Je to neki

G., izdaja se za nacionalnega »heroja« in podobno. Sumljiv je vloga že zaradi tega, ker je bil lazi dolgo časa kot bolnik v ljubljanski bolnišnici in je prav možno, da je poznal razmere v uravnem poslopiu.

— Važno za turiste in izletnike! — Ko se odpravljate na pol, ne pozabite na izbrone Slamičeve konzerve in pastete!

Vlom v šolo na Prulah

Ljubljana, 4. avgusta.

Šol se navadno vlomilec ne lotijo, ker tam razen velikih količin šolskih zvezkov, popisanih z učenostjo učebe se mladine, ni najti ničesar. Še manj verjetno pa je, da bi človek mogel dobiti v šoli kakšno vrednostno in počitnično. Možna je ena sama izjema, namreč ta, da se vlomilec oglasi takrat, kadar pride denar za plače. Kakršni so pa današnji časi, pa tudi v tem primeru nima nobenega upanja, saj je znano, kako vsi državni uradniki težko čakajo, da pridejo do svojega denarja. Pa so bile vendar najbrž plače vzkro nocojšnjemu obisku v meščanski šoli na Prulah.

Neznani vlomilec je najbrž preplezal ograjo dvorišča in nato vdrl skozi dvoriščno okno v šolsko poslopje. Po hodnikih jo je zaviil proti ravnateljstvu pisarni, ki so mu dobro zaklenjena ustavila nadaljnje prodiranje. Kaže, da ni bil kdove kako podkovan v odpiranju dobrih ključavnic in je zato izbral krajšo pot. Spodnjo tablo v vratih je enostavno izrezal in skozi nastalo luknjo zlezel v pisarno. Začela se je revizija, ki mu je dala precej dela. Odprl je vse zaklenjene in nezaklenjene omare. Da je šlo delo hitreje izpod rok, je ključavnice odpiral kar z dletom. Bil je tako temeljit, da je celo odpiral zaprte kuverte, da ne bi zgrešil kake kuverte, z denarjem seveda. Ker kljub temu nič ni našel, je stopil naprej v pisarno ljudske šole in tam zopet začel s temeljitim pregledom vsega inventarja. Seveda mu tudi tu ni bila sreča mila, saj so denar iz obeh pisarn že prejšli denar odnesli. Kljub temu, da je imel mnogo dela, ni pustil nikjer nikakršnih prstnih odtisov. Tudi sicer policija ni mogla ugotoviti, kdo bi bil drzni vlomilec. Napravil je v obeh pisarnah precej škode in nereda, zlasti še zato, ker je razmetal vse številne uradne listine in drugo. Policija preiskuje zadevo naprej in upajmo, da bo drznega vlomilca, ki je razmere še dokaj poznal, v kratkem prijel.

Maribor

— Mariborska karitativna zveza opravlja že dalje časa lepo, človekoljubno delo s tem, da pomaga lečiti socialno bedo revnih stanov. Še več bo lahko storila, če bo imela večje število podpornikov, ki bodo emevali stremjenja te socialne ustanove. Letos se je Karitativna zveza odločila, da pošlje v zvezi z ljubljansko Karitativno zvezo večje število slabotnih in slabo razvitih solarjev v Dečji dom v Kraljevici ob morju. Najprej so odšli dečki — 27 iz lavantinske škofije, ki so se po enomesečnem bivanju že vrnil. Sedaj so odrnile na enomesečno bivanje v Kraljevici deklice. Prihodnje leto bo poslala Karitativna zveza še več otrok na morje.

— Od sveče se je vnela postelja. V hotelu »Novi svet« se je vnela postelja, na kateri je spal takarski vajenec. Fant je pustil zvečer svečo goriti ter je zaspal. Zbudili so ga šele plameni, ki so švigali iz postelje. Ogenj se je posrežlo pogasiti, še preden so stopili gasilci v akcijo.

— Uprava bolnišnice nam sporoča, da pokojnega Ivana Kreba, ki je postal žrtev neznanega morilca, v bolnišnici niso odklonili, pač pa so ga proti reverzu izročili zopet rejniku, ko je ta za to prosila.

Oglejte si najnovejša dvokolesa, otroške vozičke, šivalne stroje, pnevmatiko, dele itd. po znižanih cenah pri »TRIBUNA«, F. BATJEL, MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26.

— Krmilo odpovedalo — 4 v bolnišnici. V Vuzenici se je zgodila nesreča, ki je privedla 4 ljudi v bolnišnico. Na tovornem avtomobilu Josipa Rojca iz Slovenigrada se je vozilo iz Marenberga 7 ljudi proti Muti. Naenkrat je odpovedalo krmilo in avto je zdrvel z vsa silo s ceste po strmini. Zaletel se je v debelo drevo, katerega je gladko izruval ter se nato prevrnil. Trem osebam, ki so sedele v kabini za šoferja, se po čudežnem naključju ni nič zgodilo, 4, ki so bile za kabino, pa je vrglo v loku iz avtomobila. 48-letno delavko Josipino Mohorko iz Marenberga, ki je dobila nevarne notranje poškodbe, so spravili mariborski reševalci v mariborsko bolnišnico, drugi trije so se pa zatekli v bolnišnico v Slovenjgradec. Avto — nov Chevrolet — je precej razbit.

— Film o protiplinski obrambi se predvaja vsak dan v tem tednu ob 11. dopoldne v Grajskem kinu. Predvajanje traja 1 uro, vsebina filma pa je zelo zanimiva in poučna.

— Sprejem gojencev v vojaške šole. Za sprejem gojencev so razpisane sedaj sledeče podčastniške šole: Zrakoplovna podčastniška šola v Novem Sadu, Muzička šola v Vrhu, Mašinska šola mornarice v Kumboru, Mornarska podčastniška šola v Šibeniku, Vojno-obrtna šola vojno-tehnične zavoda v Kragujevcu. Vse podrobne informacije daje mariborskim občanom mestni vojaški urad.

— Češkoslovaški poslanik v Mariboru. Danes obiščeta Maribor češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Girsa in ljubljanski češkoslovaški konzul g. dr. Stanislav Minovsky. Opoldne obiščeta g. župana, prevz. knezoškofa in poveljnika mesta. Popoldne ob triletni na 16. uro je v verandi hotela Orel seja Jugoslovansko-češkoslovaške lige, katere se udeležijo tudi češki klub in okrog 50 zastop-

Smrtna žrtev lantovske obiestnosti

Šest fantov v smrtni nevarnosti

Maribor, 4. avgusta.

Čisto na kratko smo poročali v današnjem »Slovenec« o smrtni nesreči, ki se je zgodila na falksem elektrovodu med Sv. Miklavžem in Dobrovc. Na žicah je zgorel 21 letni delavec Franc Lešnik, ki je sam splezal na železni nosilec ter se dotaknil s 35.000 volti nabite napeljave. O dogodku smo izvedeli že nekatere zanimive podrobnosti.

V nedeljo zvečer je bila večja skupina fantov iz Sv. Miklavža in okolice na veselici v Dobrovcih. Med njimi tudi pokojni Lešnik. Fantje so bili razposajeni ter so ostali na veselici do 4 zjutraj. — Potem so se napotili proti domu po poti, ki vodi pod električno napeljavo visoke napetosti. Spotoma jih je začel Lešnik klicati na korajžo, če si upajo z njim vred splezati na enega od železnih nosilcev, ki nosijo elektrovođe. Fantje so v svoji obiestnosti pristali. Prvi se je povzpela na stebel Lešnik ter plezal po železnih prekah proti vrhu.

nikov društev ter zadrug in vodilne osebe na gospodarskem in kulturnem polju v severnem delu Spodnje Stajerske. Konkretno se bo sklepalo o pozitivni kulturni in gospodarskih stikov med Jugoslavijo in ČSR.

— Mutek, ki govori. V Mariboru sta beračila mlad mutek in njegov spremljevalec, oba iz Bosne. Ker je mutek neki gospe zagnal v glavo zemljo, ki mu jo je podarila namesto dinarja, ga je stražnik aretiral. Spremljevalca mutčevega, nekega Mustafa Džafića so takoj izgnali v Bosno, mutca pa obdržali na policiji. Na splošno začudenje pa je mutek takoj izpregovoril, ko je zvedel, da je Džafić izgnan. Povedal je, da se piše Husejin Mašić, iz okolice Brčkega v Bosni ter da se je delal mutaštera na povelje Džafića, da sta tako lažje oba beračila. Džafić mu je včasih grozil z nožem, kadar je bilo mutcu take igre preveč ter je hotel tudi on spregovoriti.

— Trgovina s ukradenim blagom. Trgovec Škof na Aleksandrovi cesti je prišel na sled obsežnim tatvinam v svoji trgovini. Zasačil je svojega 15-letnega učenca, ki mu je odnašal blago ter ga nosil nekemu hišniku, ki si je z ukradenim robo uredil celo lastno trgovino. Prodajal je blago v št. Peter in drugam v okolici. Pri preiskavah je policija spravila na dan velike količine škofu ukradenega blaga. Moža so izročili sodišču.

— Kralja Petra trg — končno urejen. V ponedeljek popoldne je bila seja mestnega gradbenega odbora, h kateri so bili povabljeni zastopniki avtokluba, policije, inženjerji okr. načelstva in lokalni faktorji. Na dnevnem redu je bilo vprašanje ureditve Kralja Petra trga ter se je zato vršila seja na licu mesta. Komisija si je z županom dr. Juvanom na čelu ogledala položaj ter končno prišla do zaključka, kako naj se trg uredi. Namesto sedanjih treh in kasneje projektiranih dveh prometnih otkov bo samo en otk v obliki velike elipse. Cestišče bo široko 8 in pol metra, promet pa bo samo enosmeren. S tako rešitvijo so soglašali vsi činitelji ter se bo sedaj napravil tozadevni načrt, ki se pošlje banski upravi v odobritev. Če bo načrt kmalu odoben, se bo trg uredil še letošnje leto, kar bi bilo v interesu dobrega prometa nujno potrebno.

Celje

— Okrajni načelnik g. dr. Ivo Zobec je nastopil svoj redni dopust in do vključno 22. t. m. ne bo sprejemal strank. V času njegove odsotnosti ga nadomestuje okrajni podnačelnik g. Svetlana Anton.

— Na štirinajstredno študijsko potovanje po Češkoslovaški in Nemčiji je odšel hmeljarski nadzornik g. Janko Dolinar. Ogledal se bo hmeljske nasade.

— Poskušna vožnja z novim avtobusom celjskega mestnega avtobusnega podjetja. Celjski mestni avtobus je v teku enega meseca dobil že drugi avtobus. Novi avtobus je znamke Saurer z Dieslom motorjem in je 22 sedežni. Sasija je prišla iz Nemčije, karoserijo pa je, kakor pri prvem, tudi pri tem avtobusu izdelala tvrdka Rošina v Ljubljani. V ponedeljek je novi avtobus napravil prvo poskušno vožnjo iz Celja do Rateč na Gorenjskem. Avto je vozil na progi Celje—Trojane—Damžale — Mengeš — Kranj — Jesenice — Rateč, državna meja. Na svoji prvi poskušni vožnji je avto prevozil nad 300 km in je vožnja sijajno uspela. Skupina izletnikov je iz Rateč prekoračila tudi državno mejo in pohitela k romantičnim Belopeškim jezerom, kjer so izletniki občudovali ta najlepši košček slovenske domovine. Med potjo so se družba ustavila tja grede v Kranjski na Jesenicah, nazaj grede pa v Kranju. Vreme je bilo naravnost sijajno. Poskusne vožnje so se udeležili tudi župan mestne občine g. Mihelčič, podžupan g. Stermeček, okrajni načelnik g. dr. Zobec in drugi.

— Naval v bolnišnico. Naval v celjsko bolnišnico je od dne do dne večji. V ponedeljek je bilo sprejetih 46 novih bolnikov in je sedanje stanje 289. Do včeraj je bilo sprejetih v bolnišnico nad 4800 bolnikov, lani v istem času pa 4136.

— Nesreča v tovarni podpečnikov v Radečah. V tovarni podpečnikov v Radečah se je ponesrečil delavec Mesar Rudolf. Ko je nesel odpadke iz tovarne, mu je spodrsnilo in si je zlomil levo roko v zapestju.

Ptuj

Seje davčnega odbora. Po določilih zakona o neposrednih davkih, je razgrnjen seznam pridobinskih zavezancev občine ptujske za leto 1936, katerih predmeti se bodo razpravljali pred davčnim odborom od 17. do vštete 26. avgusta 1936. Mestno poglavarstvo opozarja prizadele, da seje davčnega odbora ob dnevnih razprave prično ob 8 zjutraj in morajo biti davčni zavezanci, ki hočejo sejam prisostvovati, do te ure na davčni upravi. Seznam je na vpogled med uradnimi urami dnevno od 10 do 12 in sicer do vključno 12. avgusta 1936 na mestnem magistratu.

Nesreča. Ponesrečil se je 13-letni Janez Šoštar, sin posestnika pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Padel je z drevesa več metrov globoko in se nevarno poškodoval ter si zlomil tudi levo roko v zapestju. Fant se zdravi v ptujski bolnišnici.

Veliki komorni večer v Ptuj se vrši v sredo 5. t. m. ob 20 v mestnem ledališču. Med drugim nastopita tudi prireditelja Lukman-Pilato.

Vrhnika

Pozor čebelarji! Mizarški mojster A. Gutnik na Vrhniki ima izdelanih 8 Albertijevih-Znidaršičevih novih panjev na verando, trikrat barvanih, ter jih prodaja po 120 Din.

Gospodarstvo

Vloge pri denarnih zavodih

Pri Državni hip. banki in Poštni hranilnici so dosegle 2070 milij.

Vloge pri bankah in hranilnicah so v maju t. l. narasle le za 30 milijonov napram istemu mesecu l. 1935 in za 24 milij. napram mesecu aprilu. Znašale so 10.384 milij. dinarjev. Povišanje vlog je tako neznatno, da ne igra nobene vloge.

Drugače pa je z vlogami pri Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici. Pri teh so vloge narasle od maja lanskega leta za 179 milij., od 1891 na 2070 milijonov dinarjev. Ta višina pomeni rekord vlog pri Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici tekom zadnjih petih let.

Posojila Drž. hip. banke so ostala v maju nespremenjena, so znašala 3263 milij. kot v prejšnjem mesecu, napram maju lanskega leta pa so narasla za 158 milijonov.

Oglednica v blaginjah 20 velikih bank je na-

rasla v maju na 315 milij., kar je 42 več kot lanske leto v istem mesecu in 13 več kot v aprilu 1936. V začetku l. 1936 je znašala gotovina 367, koncem prejšnjega leta pa 403 milij., in se je torej v petih mesecih zmanjšala za 36 milijonov dinarjev. Seveda to zmanjšanje ne pomeni veliko, ker je blaginjsko stanje koncem leta vedno neobičajno visoko in zato primerjavo s tem stanjem ne pokaže prave slike glavnih razvoja likvidnosti.

Posojila dveh bank so znašala koncem maja 4062 milij., kar je 286 milij. manj kot istega meseca l. 1935, oziroma 1311 manj kot maja 1933, ko so znašala 5373 milij. Maja 1932 so posojila celo znašala 62 milijonov. Iz teh števil se vidi, kako banke postopoma likvidirajo svoje terjatve.

Zatiranje peronospor pri nas in drugod

Spričo letošnje množadne nesreče, ki je zadelo zaradi izredno močnega nastopa peronospor več ali manj tudi najbolj skrbne in vestne vinogradnike, se pojavljajo vedno bolj mnenja, da te katastrofe niso povzročile samo vremenske razmere kot take, marveč da je nje vzrok iskati tudi v dejstvu, da se je vinska trta s trosi peronospor tako rekoč privadila bakrenim preparatom tako, kakor se privadila človeška narava pogostoma na zdravila, ki ga bolnik dalje časa nepretrgoma jemlje. Pojavila so se tudi med strokovnjaki mnenja, da proizvajalci peronospor bržkone nove podvrste, pri katerih se mora človek dognati, kako pri tej postopati, da jih uspešno zatremo, predno se vgnezdijo v trto in začno svojo pogubonosno delo. Mogoče je, da treba dati preparatom za zatiranje »nove peronospor« čisto drugo obliko. Mogoče se posreči učinkovito, da izločimo sredstvo, s katerim bi se dalo proti obema glivičnima boleznima — peronospora in oidiji — uspešno boriti. Slično željo je izrazil že leta 1924 na str. 155 svojega »Vinarstva« direktor A. Zmavc. On piše: »Idejno sredstvo bi bila suha mešanica preparatov v obliki prahu, učinkovitih hkrati proti obema glavičnima boleznima, s čimer bi se delo poenostavilo in pocenilo...« Pri nas se do letos vinogradniki — hvala Bogu — nismo mogli pritoževati, da bi nam uspeh zatiranja peronospor z bakreno apneno mešanico ne bil zagotovljen. Z 1 do 2% mešanico smo vedno obvarovali trsje pred navedeno mešanico. Seveda: Ako smo o pravem času, t. j. pred okuženjem (z glivico) začeli škropiti. Toda po drugih vinogradnikih se že nekoliko let sem prišlo, da so jim sredstva, t. j. branila proti peronospori v celoti odpovedala.

Tako piše n. pr. Pavel Klaber iz Budimpešte v članku »O zatiranju peronospor« v nemškem strokovnem listu »Das Weinland« v letošnji številki za julij med drugim: »Ako vinogradniki — praktični, pustošenje peronospor od one dobe, ko se je prvi nas pojavila in bo, ki se vrši proti tej bolezni, kritično premočimo, si moramo pač priznati, da iz izumitvijske mešanice vode, bakra in gnojnega apna nevarnost za naše vnske gorice nikakor ni odstranjena. V začetku, ko se je peronospora pri nas začela pojavljati, je zadostovalo dvakratno škropljenje s pol do 1% mešanico, pozneje je trebalo že trikrat škropiti. In danes?«

Klaber pride torej do zaključka, da se danes o zanesljivem sredstvu proti peronospori prav za prav ni govori. Pri tem se opira pisec na besede, ki jih je napisal R. Romayrou leta 1934 v »Progrès agricole et viticoles«. On pravi: Nezanjšljivost bakrenih preparatov je gotovo dejstvo. Ako se dogodi, da gre kljub 20-kratnemu škropljenju 50% grozdja na nič, ne moremo pač več govoriti o zanesljivem sredstvu. Ako se mora 5 dni po zadnjem škropljenju — ko je gorica še vsa modra — znova škropiti, ne da bi bolezen preprečili, pomeni to pač polom in nezanesljivost nasvetovanega sredstva. Učinek bakreni apneni brozge — piše Romayrou dalje — je zavisen od tega, kako se baker v tekočini raztopi, zakaj le raztopljen baker ima toksično ali zastrupilno moč napram glivicam. Sredstva, ki so sedaj v rabi v boju proti peronospori, vsebujejo raztopljen baker, toda le v prav majhni množini; ta baker pa dež kmalu opere ali pa

Pri odebelelosti

stalna uporaba naravne

Franz-Josefove

grenke vode uspešno draži delovanje črev.

Reg. po mta. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15463, 25. V. 25.

Kulturni obzorik

Elin Pelin

(Pisatelj bolgarskega kmetstva)

Elin Pelin, katerega državljansko ime se glasi Dimitar Ivanov, spada med danes najstarejše žive bolgarske pisatelje. Pseudonim si je privzel podobno kot Gorki, in sicer pseudonim z grenkim prizvokom. Je najvidnejši predstavnik bolgarskega realizma starejše dobe in ob enem mojster kratke proze in prav za prav na enem prvih mest med bolgarskimi novelisti. V naslednjem si ga bomo na kratko ogledali kot človeka in pisatelja. Po letih je sodobnik naših modernistov. Rodil se je 18. julija l. 1878 v Bajlovu v soteski okolič. Oče, ki je razen njega dal v šole še dva sinova, ga je poslal v gimnazijo v Zlatice in pozneje v Panagurište, kjer je pisatelj dovršil štiri razrede. Višjo gimnazijo je obiskal v Sofiji, toda s težavo je končal samo peti razred. Tako je zaostal za svojima bratoma, ki sta oba postala srednješolska profesorja. On pa je bil v začetku po nekotanih gimnaziji samo ljudsko-šolski učitelj. V začetku je učiteljeval v domačem kraju, na kmetih, spoznaval vse tegobe kmečkega življenja in se na ta način

zgodaj vsestransko oborožil za svoje poznejše pisateljsko delo. Brata sta mu pomagala in po njuni prizadevnosti se je preko knjig dokopal do precejšnje splošne izobrazbe. Ze v deški dobi je rad prebiral dela revolucionarja Ljubana Karavelova in Ivana Vazova. Bil je tudi dober risar in je nekaj časa celo želel, da bi šel na umetniško šolo. Po parletnem učiteljevanju je odšel v Sofijo, kjer je živel v največjem pomanjkanju in sodeloval pri posameznih listih in revijah. To so bili najbolj črni dnevi njegovega življenja. L. 1902 je prevzel uredništvo lista »Vaški pogovori«. Kmalu potem ga je po radi velike naravne nadarjenosti takratni prosvetni minister in književni zgodovinar Ivan Sismanov poslal za nekaj mesecev na študijsko potovanje v Pariz, ko se je po vrni, ga je po postavljen za urednika v soteski Narodni knjižnici. Tako je bil pisatelj vsaj skromno preskrbljen za življenje in mu je bilo omogočeno nemoteno kjezveno delovanje. Na tem mestu se je zadržal, dokler ni pred leti postal upravnik muzeja avojeja mladostnega ljubimca pisatelja Ivana Vazova.

Prve pesmi je Elin Pelin napisal še v nižji gimnaziji. Pozneje pa se na pesem vračal v zelo izjemnih priložnostih. Prvo novelico so mu založili l. 1894. (»Na materinem grobu«). Potem je sodeloval v več revijah »Letopisi«, »Bolgarski pregledi«, »Prosveta« itd. L. 1904 je izdal prvo novelo zbirko, ki je dosegla velikanški uspeh. Takoj prihodnje leto je objavil knjigo črtic in humoresk z duhovitim naslovom »Pepel z moje cigarete«. Posebej je treba omeniti njegovo urejevanje revije »Sončnica« (1909), v kateri je našel svojo obirno novelo »Nečista sila«. L. 1912 je izšla druga knjiga njegovih novel. Med avetovno vojno je izdal zbirko krajske proze »Sopek za junaka« (1917), ki ni na višini, prihodnje leto pa znano

ljani ofertalna licitacija za dobavo 230 kub. m bukovih drv ter žaganja teh drv. — Dne 25. avgusta se vrši pri Dravski radionici v Ljubljani ofertalna licitacija za prodajo odpadkov od železa, pločevine, jekla itd. — Dne 25. avgusta se vrši pri Upravi policije v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo 22 zimskih plaščev, 49 zimskih bluz, 50 parov dolgih hlač, 20 zimskih kap, 20 prometnih znakov in 2 službeni vrvi mal srebri. — Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

Žetev v Romuniji. Po sedanjih podatkih bo Romunija imela za izvoz 300.000 vagonov žita. Posebno veliko je povpraševanje po pšenici. Zaradi tega je znatno skočila cena pšenice, ki znaša sedaj 46.000 lejev za vagon v Konstanzi in ima še tendenco, da raste. Splošno se pričakuje, da se bodo letos cene romunske pšenice prilagodile svetovni ceni, ki je bila dosedaj višja kot pa cena pšenice v Romuniji. Netočna so še poročila glede žetve koruze. Dosedaj so izgledi še dobri, potrebno pa bi bilo nekaj dežja, če naj letina ne utrpí škode. Romunske železnice so ukrenile vse potrebno za prevoz žita v luke na Donavi in na Črnem morju.

Borza

4. avgusta 1936.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šilling na ljubljanski borzi popustil na 8.58—8.68, na zagrebški na 8.54—8.64 (8.59), na belgrajski pa na 8.5875 do 8.6375. Grški boni so na zagrebški borzi notirali 27.65—28.25 (28), na belgrajski pa 28.50 den. Notacija funta je bila nespremenjena, v Ljubljani 236 den., 238.50 bl., v Zagrebu 237.20—238.80 (238) in v Belgradu 237.20—238.80. Španska pezeta se je na zagrebški borzi uvrstila na 6.16—6.25 (6.20), na belgrajski pa ni notirala.

Nemški klirinški čeki so na ljubljanski borzi popustili na 13.58—13.78, na zagrebški borzi na 13.52—13.72 (13.62), za sredo avgusta so notirali 13.50—13.70 (13.60), za konec avgusta 13.44 do 13.64 (13.54), za sredo septembra 13.395—13.595 (13.495) in za konec septembra 13.375—13.575 (13.475), na belgrajski borzi pa so notirali 13.5084 do 13.7084.

Ljubljanske banke so plačevale za liro (valuto) danes 3 Din, za dolarje pa 46.40—46.60.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2964.58—2979.18
Berlin 100 mark	1754.20—1768.08
Bruselj 100 belg.	734.90—739.96
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	218.48—220.54
Newyork 100 dolarjev	4929.68—4965.98
Pariz 100 frankov	287.78—289.22
Praga 100 kron	180.33—181.44

Skupni promet na zagrebški borzi brez kompenzacij je znašal 1.496.836 Din

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.205, London 15.3775, Newyork 306.625, Bruselj 51.65, Milan 24.125, Amsterdam 208.225, Berlin 123.25, Dunaj 57, Stockholm 79.25, Oslo 77.30, Kopenhagen 68.625, Praga 12.67, Varšava 57.60, Budimpešta 61, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.785, Buenos-Aires 0.8525.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 82—84, agrarji 48—49, vojna škoda promptna 362—364, begluške obveznice 66—67, 8% Blerovo posojilo 83—84, 7% Blerovo posojilo 73—74, 7% posojilo Drž. hip. banke 86—87.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 83 den., agrarji 47.50—48.50, vojna škoda promptna 363—365, begluške obveznice 68 den., dalm. agrarji 65.50 den., 8% Blerovo posojilo 83—84, 7% Blerovo posojilo 73.25—73.50 (73.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 86—87, 7% stab. posojilo 83 do 83.25. — Delnice: Narodna banka 6300 den., Priv. agrarna banka 230.50—231 (231), Trboveljska 130 do 135, Isis 20 den., Osj. sladk. tov. 135 bl., Ragusea 175 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 48—48.50, 7% stab. pos. 83—84, begluške obveznice 68.85 do 69 (69) 7% Blerovo posojilo 73.25—73.75 (73.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 86 den. — Delnice: Narodna banka 6300 den., Priv. agrarna banka 232.50—233 (232).

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica kakor v Novem Sadu. — Oves: bački, sremski, slavonski novi 84—86. — Rž: bačka nova 97.50—100. — Ječmen: bački, sremski novi, 63—64 kg, 87.50—90. — Bački spomladanski, 67—68 kg, 87.50—90, baranjski ne notira. — Koruza: bačka, sremska, garan. kval., 92 do 94, za avgusta ne notira. — Moka neizprem. — Otrubi: bački in sremski 71—73. — Tendence čvrsta. Promet 41 vagonov.

Pošljite naročnino!

mladinsko knjigo »Pižo in Pendo«. L. 1921. je skupaj s pesnikom Aleksandrom Balabanovom urejal revijo »Razvigor«, kjer je objavil tudi nekaj svoje proze.

Ob pet in dvajsetletnem jubileju njegovega literarnega delovanja, ki je bil posebno avčano praznovan, so prijatelji izdali posebni jubilejni zbornik in pa knjigo izbrane njegove novelistike do takrat, ki obsega 41 del. Na splošno je Elin Pelin malo produktiven pisatelj. Vendar je tudi po avetovni vojni izdal še nekaj pomembnih del, tako knjigo pesmi v prozi z naslovom »Črne rože« (1928), roman »Zemlja« (1932), in knjigo novel »Pod samostansko trto« (1933). Posebej je treba omeniti še številne mladinske epise njegove, zlasti mladinski roman »Jan Bibijan«, ki je izšel že tudi v srbohrvaškem prevodu (Ljubomir Božinović). Ze l. 1907. je v znani »Jugoslavanski biblioteki« izdal Miodrag Ibrovac knjigo njegovih novel (»Pri-povedke«), kasneje pa je Matica Hrvatska objavila (1927.) knjigo »Izbrane pripovedke« v prevodu Ivana Ešiba. V slovensčino, kakor mi je znano, sploh še ni prevajal.

Elin Pelin je bil prvi bolgarski prozaist, ki je razumel in znal predstaviti bolgarskega kmeta in njegovo vsakdanje življenje kakor zasluži. Dočim so nekateri prejšnji pisatelji obravnavali kmečke motive zgolj iz folklorne vidika in s preveliko mero simbolizacije (n. pr. Petko Todorov, ali pa Penčo Slavejkov), Elin Pelin je zagrabil pri korenini, z realistično silo je podal naravo, človeka in živak kakor jih je videl v večnem boju in naporu v letih, ki jih je prebival na kmetih. Pa nikar misliti, da je Pelin opisovalec suhih dejstev, da je realistič ekstremske gojile. Nikakor. Prvo v njegovih delih je etična pogleditev, duhovnost, vprašanje vesti. Njegovo razmerje do narave in kmečkih ljudi je

DVOJNI UŽITEK

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

Kultura na planinah

Sv. Planina nad Trbovljam, 1. avgusta.

Kulturoseem, ki hodijo na Sv. Planino uničevati travnike, naj še na tem mestu sporočimo, da je tudi uprava občine Trbovlje prepovedala taptati travo, metati kamenje, kosti, papir, ubite steklenice in veje po travnikih in njivah.

Upraviteljstvo cerkve je dalo na razpolago za odpočitek hrib nad cerkvijo in hišami. Kljub temu pa je na dan po sv. Ani izgledal skoro 2 ha velik kos travnika tako, da mora človeku, ki zemljo ljubí in od nje živi, krvaveti srce. Tudi cigani ne napravijo na travniku kaj podobnega; jih pač preje preženejo organi javne varnosti.

Pozivamo javno vse obiskovalce Sv. Planine, da bi bili tudi tu gori toliko obzirni, da bi ne delali škode. Za počitek in sončenje je omenjeni hrib dovolj velik. Sence pa nudi več kot dovolj bližnji gozd.

Še nekaj! Po javnih potih in mimo hiš ali celo v gostilno hoditi v kopalnih oblekah je več kot nedostojno. Predrznosti pa, ki bi prišli še katerikoli v cerkev v plavalnih hlačah, bodo nagrajeni s koprivami.

Vse resne in častivredne goste in obiskovalce našega lepega hrička prosimo, da nam te resne besede ne štejejo v zlo. Prepričani smo, da se večina strinja z nami in bi bila vesela, če bi ji ne bilo več treba gledati omenjenih izbruhov nekulturnosti. Svetoplaninčan.

Plezalni tečaj na Okrešlju

TK Skala v Ljubljani je sredi meseca julija priredila na Okrešlju v Savinskih Alpah plezalni tečaj, ki je bil v marsičem nadaljevanje in izpopolnitev lanskega tečaja, ki se je vršil istotam. Ze zgodaj pomladi, koncem marca in naslednje mesece so se mladi planinci pod vodstvom Skalaša Plezarskega, vežbali na Turncu pod Šmarno goro. Z znanjem, ki so ga tečajniki pridobili v teoretičnem zsmislem in pozneje v praktičnem tečaju na Turncu, so z lahkoto in velikim uspehom prestali prvo preizkušnjo v stenah nad Okrešljem. Kljub mestoma neugodnemu vremenu so tečajniki preplezali steno Planjave in Mrzle gore. Mnogo pa so vežbali v pečinah obeh Kop nad Frischaufstvom domom. Dasi slednji nima prevsokih sten, stavišče plezalcov pred najtežje probleme, ki jih le s težavo rešujejo.

Doleg plezalnih vzponov so tečajniki mnogo vadili na starih snežiščih v Turškem žlebu in pod Mrzlo goro. Velike množice snega, ki so letošnje počitke oblačale v žlebovih in pod stenami, so tečajnikom nudile, da spoznajo osnovne probleme zsmislo-alpinske tehnike. Doleg dela v tečaju so udeleženci sami poselili večino vrhov okrog Okrešlja in tako spoznali najlepše predele Savinskih Alp.

Skalaški tečaj je v vsakem pogledu najlepše uspel, kar bo dalo prireditelju novih pobud za še intenzivnejše delo v tej smeri. Večino nesreč, ki se v zadnjih letih v naših gorah, žal, prepogosto ponavljajo, bomo omejili le s sistematičnim alpinističnim vzgajanjem mladine.

Vič

Naša javna poštna priprava ni zalegla nič. Naš pismošona je še vedno bolan. Vičani smo pa še vedno brez dostavljanja pošte. Ne vemo, ali je Vič res tako daleč, da naša poštna ne doseže ušes merodajnih činitelev pri poštni upravi? Ali pa morda v sedanjih brezposelnosti ni dobili človeka, ki bi raznašal pošto? Ker smo že zelo navajeni tega stanja, vprašamo p. n. poštno upravo, če sploh in kdaj namerava tozadevno ukreniti potrebno, da nam ne bo treba neprestano molodovati po časopisu in prositi za to, kar nam po vsej pravici kot delu mesta gre.

Škotia Loka

Tablice za tombolo, ki bo 9. avgusta ob 2 popoldne na Glavnem trgu, se dobe po nizki ceni 3 Din. Segajte pridno po njih, ker je število omejeno. Čisti dobiček tombole je namenjen za kritje stroškov obrtne razstave.

odkrito, neposredno, prijateljsko, toplo. Bolgarska vas v njegovih delih živi v polni moči in izraznosti v njegovih delih. On jo je poleg Jordana Jovkova in Konstantina Petkanova do sedaj književno najizraziteje predstavil. Njega, pisatelja, ne njegovih mnenj, ne nasledim nikjer v njegovih novelah. Ljudje so, ki govorijo. Tendencioznosti pri njem niso.

Pisatelj je tudi s čisto tehnične, jezikovno-estilne strani, popolnoma dorastel svojemu poklicu. Njegov jezik teče. Preje bi ga mogel imenovati pesniškega, ko prozaičnega. In kljub temu nikjer ne utruja, se ne ponavlja, se ne izgublja v simbolih, ampak je dovedno realen, trdno se drži zdravih kmečkih tal in ljudske govornice.

Posebej moram poudariti dejstvo, da se pisatelj kravo zaveda odgovornosti, da bodi pisatelj pravičen in ne enostranski opisovalec. Zato kljub pogostim nevičnim problemom, razvadam itd. bolgarskega kmeta, ki pisatelju prav gotovo niso bile pri srcu in jih je nerad opisoval, ni niti enkrat poizkusil idealizirati bolgarske vas, pokazati jo v drugačni luči, kakor je res. Opisal jo je v vseh podrobnostih, situacijah, navadah in razvadah. V tem vidu posebno vrednost njegovega pisateljskega dela. Zadnjih štirideset let je s svojim pisateljevanjem pokazal, kakšno bodi razmerje pisatelja do predmeta. Zato je več kot razumljivo, če je splošno uvaževan doma in spoštovan v svetu. Zato je več kot čudno, da Slovenci nimamo niti nekaj njegovih najbolj klenih etviri prevedenih, da nam je po predmetu avtorjev del tako strahno blizu. Čas je že, da se ta greh, ki bi ga ob enem raztegnili na vse bolgarske književnosti, ker nam je skoraj terra incognita, enkrat podrti in skuta popraviti.

Tone Polokar.

Grčija govori:

Svečani nagovor
v Olimpiji

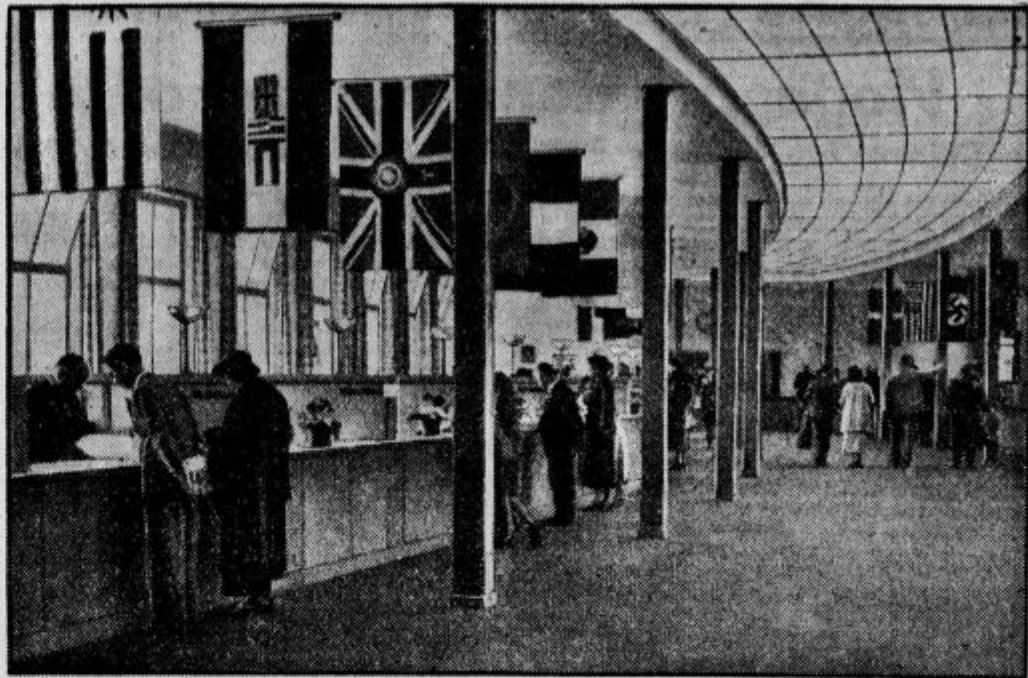
Pri olimpijski proslavi v Grčiji, ko so pržigali olimpijski ogenj, so nagovorili olimpijce vsega sveta z besedami Pindarja, slavnega pesnika iz davne Grčije. S temi besedami so tudi v stari Grčiji počastili davne olimpijce:

»Olimpija, ti materinsko zatočišče zlatih vencev vrednega bojevnika Olimpijska po imenu zvoka, olimpijska zares, kjer in kadar svečeni iz znakov svetih žganih darov razpoznajo voljo Zeusa, bliskov in gromov močnika; ali bo ta bog dovolil borbenim ljudem v svojem svetu, da se proslavi njih kreposti veličina, da zadostno naužijejo se slave

vsi, za zmago se boreči. Izpolnitev bo junakov želji zadostila.«

»Tako se torej daj, o ti Pison, z drevjem okrašen gaj ob sončnem Alfeionovem obrežju, svečano pripraviti za ovenčanje junakov in v praznje se odeti za uspeh ovenčanih Res, velika je in res, velika bo slava tistih, ki darilo zmage, po vsem svetu se blesteče, ponesejo domov.«

Tako doni, odmeva in zveni vse dni olimpijade pozdrav velikega epinikijskega pevca Helenov.

V dvorani narodov. Govornica v olimpijskem mestu. Tu se mora javiti vsak prišlec in povedati, kdor in kaj je. Tu nato določijo ali smeš v to mesto ali ne

Louis Blériot je umrl

Znameniti francoski graditelj zrakoplovov, Louis Blériot je v starosti 64 let umrl radi srčne kapi.

Blériot je bil eden izmed najuspešnejših delavcev v letalstvu. Prav on je tisti, ki je pospešil sedanji razvoj letalstva po vsem svetu. Čeprav so angleški in francoski letalski graditelji že pred njim naredili precej dobra letala, je vendar Blériot s svojim poletom čez Rokavski preliv dosegel svetovno senzacijo. — Ko mu je bilo 28 let je Blériot že preizkušal polete z novimi letali, ki so glede na varnost prekašali prejšnje iznajdbe. Vendar se je nato čez 9 let vsa Evropa začudila, ko je Blériot 25. julija 1909 odletel s Calaisja, preletel Rokavski preliv in srečno pristal v Doverju. Po srečel se je prvi polet z Anglije na evropsko celino. Tedaj je vsa Anglija proslavljala drznega letalca.

Blériot je nadaljeval svoje iznajdbe in je uvedel veliko novih pripomočkov za varnost letal. Nekaj let pred svetovno vojno je s svojim letalom proizvajal take vrstolomne polete, da je svet kar strmel. — Blériot, ki se je bil že večkrat tudi ponesrečil, je vodil svojo lastno letalsko tvornico, kjer je do zadnjih dni vneto sodeloval.

Največja bolnišnica

V Los Angelesu dokončajo največjo bolnišnico na svetu. Sesloji iz več poslopij in je opremljena jako razkošno in z vsemi najmodernejšimi pripomočki in zdravniškimi izsledki. Bolnišnica je stala 250 milijonov dolarjev in ima 10 tisoč postelj, 2 operacijski dvorani, koncertno dvorano, gledališče, kino, knjižnico, plavalnico, telovadnico in podobno. — Posebna novost te bolnišnice je, da sama izdeluje obveze in zdravila. Ima tudi tvornico za lekarniške izdelke. Zdravila dajejo brezplačno vsem takim bolnikom, ki so revni.

»SLOVENE«
pred 60 leti:

V soboto 5. avgusta 1876.

Politični pregled.

Dunajski listi, ki so nedavno priporočali združenje Bosne z Avstrijo, pišejo, da se vnanje države v srbsko-turško vojno ne bodo vtikale, ampak se le po kakoli odločilni bitvi priporočale pomirje ali pa sklep miru. Pa temu zagotovo nasprotujejo dejanske razmere. Letina je, da Pruska oborožuje vojno, dasi jo rešitev zmotnjave na Turčinem posebno ne zadeva; letina je, da se za vojsko pripravljata Anglija in da vojna ruska ne daleč od meje že pripravljena stoji in čaka povelja vdariti na Turško; kako bi tedaj Avstrija mogla ostati nemarna? Ona mora biti na vse pripravljena, če boče pri vravnavi zadev turških varovati svojo korist.

Domače novice.

(Pri kipurju g. Obzihi) v Bežemgradu nasproti sv. Krištofa je videti prelepa prižnica iz marmorcementa, ki jo dela za farno cerkev v Loki. Prižnica je osnovana v gotičnem slogu in izdelana jako okusno. Marmelj je dobro zadet. Krog in krog ima podobe Zveličarja in 4 evangelistov iz portlandskega cementa, ki je be likakor kararski marmelj. Ravno iz tega cementa naredil je za omenjeno cerkev tudi nad 5 čevljev visoko podobo naše ljube Gospe presvetege erca. Komur je za povzdižgo domače umetnosti kaj mar, naj si ogleda omenjene reči, ki bodo stanovitne, kakor bi bile narejene iz kamna in imajo primeroma jako nizko ceno.

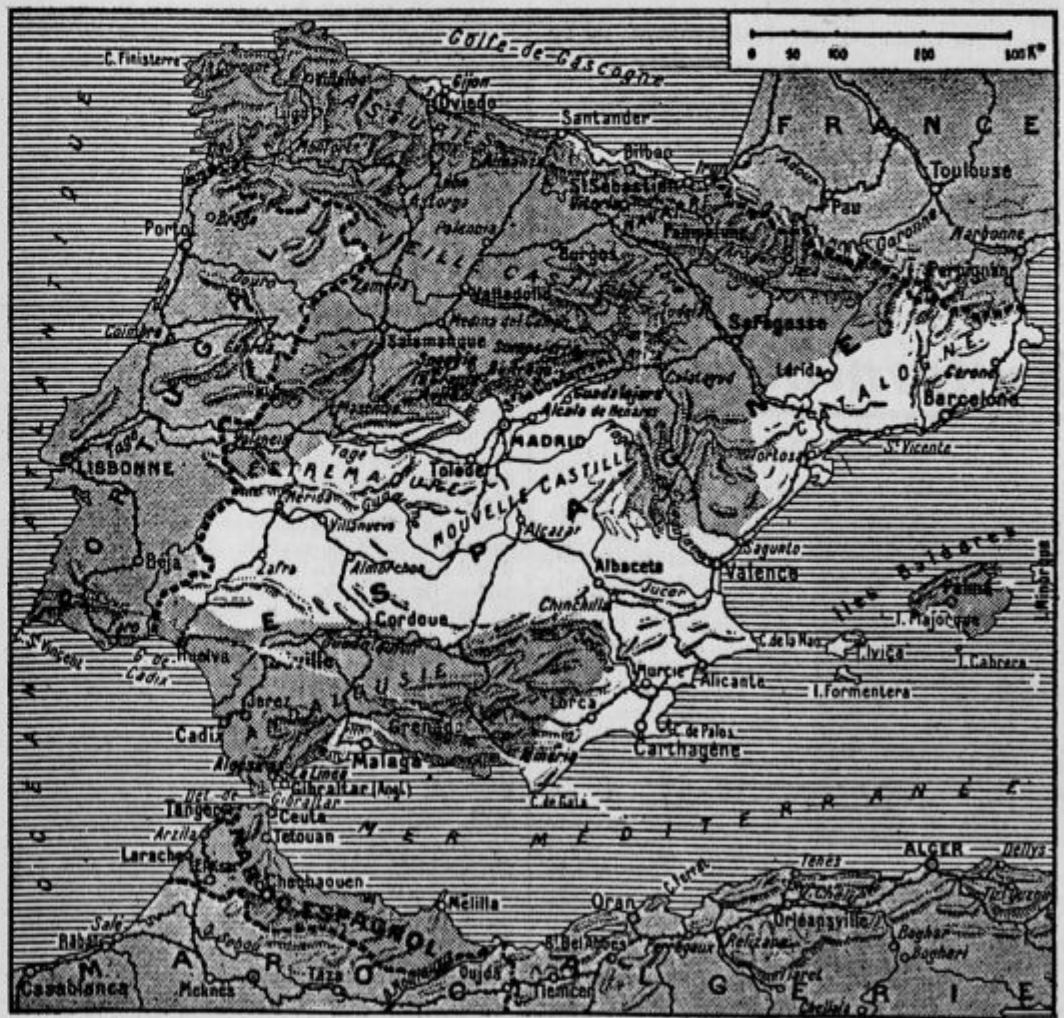
Razne reči.

Mladi Dragotin Lipold, doktor zdravilstva, je prostovoljno odšel v Belgrad erbskim ranjenim junakom v pomoč. Živijo!

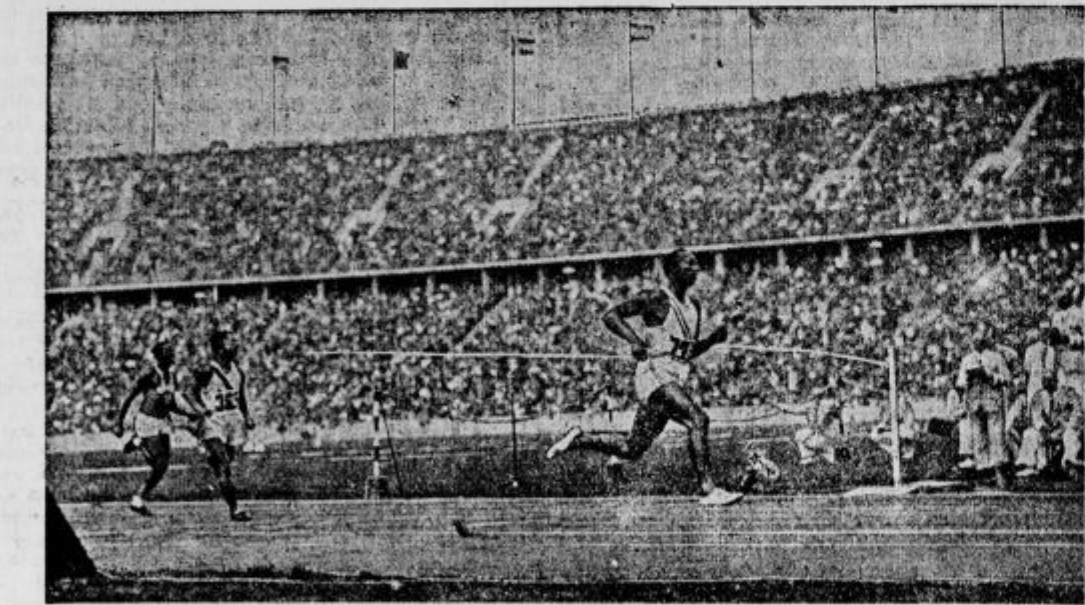

Rešitev v gorah.

K bojem v Španiji

SPANSKI POLOTOK. Temni kraji so vsi v rokah upornikov. Svetli kraji so v rokah vladnih čet. Zemljevid je priobčil švicarski »Journal de Geneve« in je star že pet dni. Od takrat so se uporniške čete že združile ob portugalski meji, tako, da držijo Madrid v kleščah. Na severni obali so vladna mesta Santander in San Sebastian, na južni obali pa Malaga, ki je od upornikov že obkoljena. Edina zveza z morjem, s katero razpolaga vlada je železnica iz Madrida v Valencijo, Alicante in Carthageno ter preko Valencije tudi z Barcelono.

Jesse Owens — doseže svetovni rekord. Ameriški zamorec je na olimpijadi z 10,2 sek. dosegel nov svetovni rekord v izločilnem teku.

Olimpijske igre v dobi njih razcvita

Kakor nekdanjim Grkom, je tudi današnjim olimpijcem poglavitno to, da s svojo zmago proslavijo svojo domovino. Zmagovalec je bil odlikovan samo z oljčnim vencem in z neminljivo častjo, ki si jo je s tem pridobil. Kako zelo so imeli ta oljčni venec v časteh, spoznamo iz zgodbe o starem Diagorasu, ki je bil nekoč že sam olimpijski zmagovalec in je kot stariček tudi doživel tako slavo svojih dveh sinov. Mladeniča sta ovenčala svojega očeta in ga na ramah ponesla skozi množico, ki je srečnega očeta posipala s cvetjem. »Umri, Diagoras«, so mu vzdikali, »zakaj, zdaj se ti je izpolnila najvišja želja na svetu; umri, Diagoras, zakaj, večje sreče ne moreš doživeti na zemlji!« — In zares ni mogel stariček prenesti tolikanj veselja: mrtev se je zgrudil z ramen svojih sinov na tla.

Kadar se je olimpijski zmagovalec vrnil v svoj rojstni kraj, so vsi sorodniki občutili, da so počestveni z njim vred. V sprevedu so mu šli naproti in so ga proslavljali. V Olimpiji so postavili njegovo soho iz marmora ali bronu. Najstarejše sohe so bile lesene. Po nekaterih krajih so podarili zmagovalcu kako vošto denarja ali rento ali so ga na magistralu do smrti vzdrževali. — Sohe so morale biti narejene natančno po telesnih merah zmagovalca; če so bili pogreški, so soho podrli. Soha Diagorasa in soha članov njegove družine so postavili drugo zraven druge. Po očetovi smrti je zmagal na olimpijadi še tretji sin in kasneje so zmagali še sinovi njegovih dveh hčer — kar je bil pač svojski »rekord« v grški zgodovini.

Če je v Olimpiji zmagal kak vladar, je dal kovati posebne novce za to priložnost. Taksi zmagovalni novci so se ohranili do današnjih dni: od Gelona jih imamo, iz 5. stoletja pr. Kristusom; in od tirana iz Sirakuze in kralja Filipa II. macedonskega, ki je l. 356 pr. Kr. dvakrat zmagal v dirkah z vozili in s konji.

Olimpijskega zmagovalca so do njegove smrti kar po božje častili. Platon pravi v knjigi o idealni državi, »da so varuhi države še srečnejši kot olimpijski zmagovalci« — in Cicero: »Olimpijska zmaga je pri Grkih bolj čestna, ko pri nas (Rimljanah) najčudovitejši zmagoslavni spreved.« Grške olimpijske igre so imele spočetka le tekmovalne v teku in sicer na 200, 400 in 4000 m daljave. Kmalu pa so dobili še druge vaje: borbo, skoke in metanje diska in sulice. To je bil pen-

tathlon — peteroborba. Nekateri grški tekači so si pridobili svetovni sloves. Tako n. pr. tekač Filpides, ki so ga l. 490 pr. Kr., ko so Perzijci ogrožali Atiko, poslali kot kurirja k Špartancem, da jim sporoči grozečo nevarnost. V dvakrat po 24 urah je pretekel 235 km dolgo pot iz Aten v Sparto in nazaj. — Pravični junak je oni atenski vojščak, ki je še istega leta, po slavni zmagi pri Maratonu, sporočil Atencem zmago njih vojske in se je nato kot mrtev zgrudil na tla. Se za danes velja tu tek za višek tekačeve zmožnosti. Njemu na čast je zdaj posvečen maratonski tek.

Grška sporočila pravijo, da je skakač na daljavo, Fajilos, vrgel disk 28,17 m daleč. Posebno je pohvaljen olimpijski zmagovalec Klonis (664 pred Kristusom) radi skoka 16,66 metrov na daljavo. Ker pa vsebuje ta skok vošto treh skokov, tedaj velja za en skok 5,55 metrov, kar je prav veliko. Američan Le Gendre je l. 1924 na olimpijadi v Parizu v peteroborbi skočil 7,765 m daleč.

Zanimiva je tudi športna tehnika davnih Grkov. Tekalci so startali s kamnitega praga; noge so tiščali skupaj, v kolenih so bili nalahno vpognjeni, zgornji del trupa je bil nagnjen naprej, a ena roka je bila iztegnjena. Pri skoku so uporabljali ročke, kamnite ali kovinske; zdi se, da so skakali brez zaleta. — Za štadijonski tek so izbrali srednjevelike ljudi. Kakor razvidimo s slik na vazah, so štadijonski tekači tekli ko današnji tekači kratkih prog: dvignjenih rok. Zdaj krčimo roke v pest, Grki pa so imeli roko odprto. Tudi drža zgornjega trupa je bila drugačna: bil je pokončen, zdaj pa je naprej sklonjen.

V Olimpiji so v čast boginje Here tekale tudi ženske (dekleta) z razpuščenimi lasmi in v obleki, segajoči do kolien; desna rama je bila do prsi razgaljena. — Za met sulice so uporabljali zanko, ki je bila ovita krog, do 1 1/2 m dolgega ročaja. — Disk, ki je bil po 1 kg težak, so držali v povešeni levici, da se dečnica ni prej utrudila. Pri borbi je moral tekmecek svojo nasprotnika trikrat vreči na tla tako, da se je s hrbtom ali s kolkom dotaknil tal. Če je kdo komu podstavil nogo, ali ga brcal ali mu celo polomil prete, ni bil zato nič slabše ocenjen. Ker so si borci utrli telo z oljem, je bilo kaj težko zgrabiti nasprotnika. Po borbi so z nožem postrgali olje, prah in znoj s telesa. Za rokoborbo so si ovili roke z jermeni iz volovske kože in ti jermeni so bili polni trdega usnja, glavice jehlejev ali evinčenih kroglic, kar je povzročilo strašne rane.

Grške olimpijade so bile pa tudi nekakšen velesejem. Velikani duha so se tu shajali in se kosali tudi v duševnih zmožnostih. Modroslovci in zgodovinarji so razpravljali v Olimpiji, tu so kazali svetu nove astronomske tabele in slavni slikarji so razstavili ondi svoja dela.

Takšne so bile olimpijske igre v dobi najlepšega razcvita. Poslednjikrat so jih v starem veku obhajali l. 393 po Kristusu. — Čez pol drugi tisoč let, 1896, pa so olimpijade iznova zaživele. Letos jih v novem veku obhajamo enajstič.

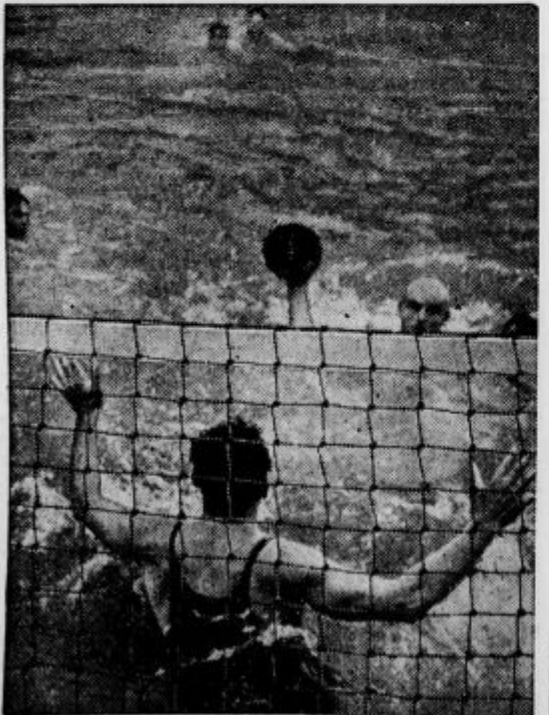
Kdaj rastejo drevesa?

Neki francoski prirodopisec je natančno proučeval rast drevev in je dognal tako zanimive stvari. Po njegovih poskusih drevesa najbolj rastejo med polnočjo in šesto uro jutraj. Od 6. do 9. jutraj rastejo drevesa za 8 1/2 odst., od 9. do 12. za 1 1/4 odst. Od popoldne do 6. popoldne ne zrastejo nič, od 6. popoldne do 9. zvečer za 1 1/4 odst. in od 9. zvečer do polnoči za 3 1/4 odstotka. V času od polnoči do 6. jutraj pa zrastejo za 85 odstotkov. Več ko za 90 odstotkov rastejo drevesa v času, ko ne sije sonce. Tudi druge rastline rastejo bolj, če ne sije sonce nanje, vendar je njih rast različna in nikoli tako določena ko pri drevesih.

Je pač bila prilika

Prva žena: »Ali veš, da je bil tvoj mož osem dni zaprt?«

Druga žena: »Glej, glej, meni pa je rekel, da jih je bil dvanaest. Torej si je vzel za štiri dni prostost!«

Ameriški igralci z žogo na vodi se vadijo na olimpijskem igrišču.

Ustrelil dekle in sebe

Umor in samomor

Maribor, 4. avgusta.

Mesto je danes na vse zgodaj pretresla zla novica: V Rajčevi ulici so padli usodni strel, ki so končali dvojico mladih življenj. Maribor, ki je bil s svojo okolico baš zadnje čase pozorišče tolikih strašnih in zagonetnih zločinov, je v est o teh strelh kar zgrozila.

Zjutraj okoli 6.30, ko je bilo na Ruški cesti, ki vodi iz Studencev v Maribor, silno živahno, sta se med množico drugih kolesarjev vozila tudi fant in dekle — 27 letni pekovski mojster Slavko Fekonja iz Studencev ter 19 letna delavka v tovarni avile Thoma v Mariboru Anika Belina. Videlo se je, da bi se bilo dekle rado na kak način ločilo od svojega spremljevalca, ker je naglo poganjalo kolo, ko pa je opazila, da je vse zaman, je naglo zavila iz Ruske ceste v Rajčevu ulico. Pred hišo št. 5, v kateri je trgovina g. Zerjale, je dekle planila s kolesa ter se naglo zatekla na dvorišče hiše. Tam je zagledala trgovca Zerjale in vsa obupana pohitela k njemu, proseč ga, da jo zaščiti. V tistem trenutku pa je obstal pred hišo Fekonja, planil za dekle in jo ustrelil. Ko se mu je ta umaknila nazaj v vežo, je skočil za njo ter jo dohitel. Ti dogodki so se odigrali z bliskovito naglico. Komaj je fant dekleta dohitel, je že počilo, štirikrat zaporedoma. Med strelji je odjeknil smrtni krik dekleta, potem pa je počil še en strel. Poleg dekleta, ki je ležalo na tleh, se je zgrudil še fant in obema je v curkih odtokala rdeča kri. V hipu je bilo vse pokonci, priplesli so reševalci, odpeljali oba v bolnišnico,

kjer pa jima ni bilo več pomoči. Oba sta dobila strela v možgane, dekle pa še kroglo skozi prsa. Fant je umrl ob 9, dekle pa ob 11.

Pred dvema mesecema sta prišla k pekovskemu mojstru in hišnemu posestniku Belini v Studence dva mlada pekovska pomočnika s ponudbo, da prevzameta parno pekarno v najem. Pogoji so bili ugodni in Belina je pristal. Eden od teh je bil Fekonja Slavko. Mladima mojstroma je posel dobro šel in bi si bila napravila lepo bodočnost, če ne bi prišlo vmes usodno naključje. Fekonja se je zagledal v mlado 19 letno Aniko, hčerko posestnika Beline. Oče dekleta, ki je fantovo nagnjenje opazil, je hčerko vsak stik resno odvetoval, ker je zvedel, da je hotel Fekonja že pred nekaj leti v Slovenskih goricah neko svojo izvoljenko ustreliti. Tudi dekle se je začelo bati, zlasti ko je izvedela, da si je Fekonja zadnji čas nabavil pištolo. Sinoči je celo poslovnih tovariš Fekonje opazil, da se je dogodila z njim čudna izprememba ter ga je v strahu, da se kaj ne zgodi, zaklenil v svoje stanovanje. Fekonja je očitno bil sinoči sklenil, da bo dekleta in sebe ustrelil, ker je napisal dve pismi, eno na dekletovega očeta, drugo pa je naslovil na policijo. Zjutraj je pisma vtaknil v žep, odpravil svoje raznašalce s kruhom, potem pa pristopil k Anici, ki se je odpravljala v mesto na delo ter dejal, da jo bo nekaj poti na kolesu spremljal. Spotoma pa ji je očitno povedal, kaj namerava, ker je dekle poskusila ubežati ter se je v smrtnem strahu zatekla na dvorišče Zerjalove trgovine, kjer jo je zadela poguba.

Uspehi Zveze združenih delavcev

Zveza združenih delavcev v Ljubljani, kat. slovenska delavska strokovna organizacija, kakor se sama naziva, je nasprotnikom v preteklih dneh še prav posebno pokazala, da ni muha enodnevnic, temveč močna disciplinirana strokovna organizacija, ki stanovska načela »Quadragesimo anno« pravi v praktično življenje. Uspehi Zveze združenih delavcev na organizacijskem — saj ima že 11 podružnic in okrog 1000 članov — ter na strokovnem polju so tako razveseljivi in lepi, da so delavci, ki so lansko zimo začeli graditi novo kat. del. organizacijo ZZZ, lahko ponosni na svoje delo in na polne uspehe. Organizacija, ki šteje po dobrem pol letnem delu že 1000 članov in ima 11 ustanovljenih postojank, ni več muha enodnevnic, temveč organizacija, ki se krepko razvija in ki je dokazala vsem nevernim Tomažem, da je ideja in načelo, ki je organizacijo poklicalo v življenje edino pravo in trdno, na kateri more in mora stati vsaka slovenska organizacija, posebno pa to velja za delavsko strokovno organizacijo.

Strokovna organizacija štiti gospodarske interese svojega članstva. To je bistveni in glavni del delovanja vsake delavske strokovne organizacije kakršnekoli barve. Razlika je samo v tem, da stoji Zveza združenih delavcev na večnostnih principih krščanstva ter s pomočjo papeških enciklik in kat. naukov izvaja svoje delo, druge organizacije pa naslanjajo svoje delo več ali manj na materializma. ZZZ je mlada in borbeno organizacija, borbena zato, ker delodajalci niso pripravljeni dati sami od sebe delavcu on, kar mu po človeških in po božjih zakonih pripada. Danes se vse krši in prelamlja, od poštenosti, do prepričanja, po godb in zakonov. Zato pa mora strokovna organizacija budno stati na straži, da more takoj in odločno odbiti vse napade kapitalističnega zmaja. Uspehi potem seveda tudi ne izostanejo! Delavci se še z večjim zaupanjem oklenejo svoje strokovne organizacije, še bolj postanejo zavedni in disciplinirani!

In kakšne uspehe ima pokazati Zveza združenih delavcev na strokovnem polju dosedaj? Evo jih: 1. Ljubljanska tobačna tovarna zaposluje povprečno okrog 800 delavcev in delavk. ZZZ ima organiziranih v svoji podružnici tobačnega delavstva 235 delavcev in delavk, nekaj imajo socialisti, od 10 do 20 pa JSZ, večji del je pa neorganiziran.

5 mesečnega otroka v skledi utopila

Maribor, 4. avgusta.

Pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je vršila danes razprava zaradi detomora. Pred sodniki se je zagovarjala 28 letna Gizela Sabotin iz Dolnje Lendave. Obtožena je, da je umorila svojega 5 mesečnega otroka na ta način, da mu je tlačila glavo v skledo vode, dokler se ni zadušil.

Obtožbenka, ki se je poročila letos junija s poljedelcem Sabotinom, je služila januarja in februarja lanskega leta v Čakovcu pri odvetniku dr. Kovaču. Pozneje je službo pustila ter dobila novo pri učitelju Kokolju v Dol. Lendavi. Meseca oktobra lanskega leta je porodila nezakonskega otroka. Otroka je dala nezakonski mati v rejo Julijani Nagy v Dol. Lendavi. Deček je dobro uspeval in bil zdrav. Letos za veliko noč pa je prišla mati po sinčka k rediteljici ter ga vzela, čes, da ga nese pokazat otrokovi botri. Od tega časa je otrok izginil. Koljevim je obtožbenka pripovedovala, da je nesla otroka v Čakovec ter ga pustila pri dr. Kovaču, drugim zopet, da ga je nesla svoji materi v Varaždin, kmalu pa so začeli šepetati, da ga je nabrz umorila. Orožniki so uvedli preiskavo, ki je spravi na dan vso strašno resnico. Končno je mati priznala, da je svojega 5 mesečnega starega sinčka umorila na ta način, da ga je utopila v skledi vode. Truplo je skrila v drvarnici pod podom. Ko so sli truplo iskati, so našli samo nekaj ogledanih kosti, ker so vse drugo požrle podgane. Dejanje je pred sodniki odkrito priznala, zagovarja pa se z obupom, ker je izgubila pravdo proti dr. Kovaču, katerega je tožila zaradi očetovstva in ker ni mogla vzdrževati otroka, bala pa se je tudi svojega takratnega zaročenca, ki o njenem nezakonskem detetu ni nič vedel. Obsojena je bila na 4 leta robije.

Skrivnostni požari v Ojstrški vasi

Braslovče, 3. avgusta.

Nista še dograjeni poslopji, ki sta pogoreli v Ojstrški vasi na neznan način na binkoštno soboto, že se je snoči spet slišal strašen klic: »Na pomoč! Gori!« Od vseh strani so hoteli ljudje gasiti goreče gospodarske poslopje posestnice Ane Kos sredi Ojstrške vasi pri sv. Jurju ob Taboru. Na kraj požara so takoj doseple pože, brambe z gasilnimi brizgalnicami iz Ojstrške vasi, Kaple in Prekope, katerim se je posrečilo zabraniti nadaljni razvoji ognja. Pridnim in požrtvovalnim gasilcem se je tudi posrečilo oteži vso živino razven kokosi. Nikjer tako, kakor tukaj, se je videlo, da je ogenj podtaknjen. Goreti je začela najprej pšenica, ki je bila naložena na vozu, pripravljena za mlac. Po tem požaru je vaščane iz Ojstrške vasi še

Ker nekateri ljudje v tobačni tovarni govorijo, da ZZZ ni dosedaj še nič naredila, da nima pokazati na noben uspeh za svoje delo naj na tem mestu javno pribijemo, da je bila ravno Zveza združenih delavcev tista organizacija, ki je preprečila praznovanje delovnih dni v onem številu, kakor se praznuje po drugih tobačnih tovarnah v državi. ZZZ je dalje tista organizacija, ki je z naklonjenostjo slovenskih ministrov dr. M. Kreka in dr. A. Korčaka dosegla, da se socijalne razmere v ljubljanski tobačni tovarni v zadnjem času niso poslabšale, kar bi se prav gotovo zgodilo, če bi strokovna organizacija ZZZ ne bi vsepovsod intervenirala, prošila in zahtevala, da se delavstvu pusti vsaj to, kar ima danes. ZZZ je bila ona organizacija, ki je v zadnjem trenutku preprečila, da ni bilo v Ljubljani reduciranih 150 delavcev in delavk. — Kdor pravi, da ZZZ nima uspehov je demagog, kdor pravi, da bodo vpokojitve izvršene šele z 1. aprilom 1937 leta, mu ZZZ odgovarja: Le počasi, so drugi in tovariši, vpokojitve se bodo izvršile čimprej, za kar imamo zagotovilo.

2. Zveza združenih delavcev nikjer ni začela organizirati delavstva tam, kjer delujejo že druge organizacije. ZZZ je zato začela z organiziranjem predvsem tam, kjer so najtežji tereni, kjer doslej druge organizacije sploh niso poskušale delati. Nobena organizacija do zadnjega časa ni hotela organizirati obrtne in manjše skupine po 10 in več delavcev. Prišla je ZZZ in je za svoje člane pri mizarskem podjetju Vrečar I. v Domžalah dosegla in priborila vsled solidarnosti in zavednosti delavstva skupno kolektivno pogodbo, 25%no povišanje plač, plačilo nagrad vjenicem, plačilo posebnih dnevnih delavcem, ki delajo izven Domžal nad 5 km daleč, odpravo akordnega dela itd. Kolektivno pogodbo je možno odpovedati šele po enem letu in to s trimesnim rokom. — Podjetnik g. Vrečar Ivan je pokazal veliko socialnega čuta in umevanja do delavskih težav, tako, da ni bilo treba organizaciji seči po drugih sredstvih.

Delavstvo, ki bo videlo uspešno in modro delo ZZZ, se bo te organizacije oklenilo z vsem srcem in z vso močjo, tako, da bo čez čas zbrana močna in ogromna armada slovenskega katoliškega delavstva, ki bo pomnila z vsemi neizrazitimi elementi in z vsemi krivimi preroki.

bolj strah pred neznanim zločincem, ki je v šestih letih zanetil že petnajst objektov v njihovi vasi.

V Savinjski dolini je sploh zadnja leta toliko požarov, in sicer samih takih, da je vzrok požara neznan, da bi bilo res potrebno zelo strogih preiskav. Ni skoro tedna, da ne bi gorelo v Savinjski dolini. Največ požarov je bilo doslej v Ojstrški vasi, potem v Ločici pri Polzeli ter v okolici Smart na ob Paki.

Novo mesto

Nov zvon za cerkveno sv. Ane v šmihelski fari, ki ga je nabavil šmihelski župnik g. Turk, je blagoslovil preteklo nedeljo dopoldne, ob priliki svetanskega zeganja, novomeški prost. g. K. Cerin. Blagoslovitev obeh zvonov, ki ju je za starinsko cerkev sv. Roka kupil poganjski graščak g. Jožef Langer pl. Podgorc, bo v sredo 5. t. m., ob priliki shoda Marijinih vrtec novomeške dekanije pri sv. Roku. Blagoslovil ju bo g. škof dr. Gregorij Rožman, ki bo tedaj tamkaj opravil tudi druga cerkvena opravila.

Murska Sobota

V nedeljo 2. t. m. se je poslovil od nas ravnatelj Martinišča č. g. dr. Tomo Kelenc. Odšel je v Split, kjer bo vodil kot ravnatelj novo urejeni salezijanski konvikt. Z č. g. dr. Kelencem izgubimo ne samo gorečega duhovnika, ampak tudi blagodušnega, prijaznega gospoda, katerega je ljubilo in spoštovalo vse, kar ga je poznalo. Bog mu naj poplača vse, kar nam je storil dobrega; v Splitu pa mu želimo obilo božjega blagoslova. — Pred kratkim je bilo pri nas mnogo slučajev škrlatinke, smrtni slučaj pa je bil le eden, umrl je 12 letni Franc Svetec. — Med mnogimi nesrečnimi slučaji se je pripetilo, da je volčjak napadel 14 letno deklico Garvenič ter jo nevarno obrizgal na hrbtno, po nogi in na rokah. Deklica se zdravi v bolnišnici. — V nedeljo 2. avgusta so pripeljali v bolnišnico iz zaporov ljutomerskega sodišča Franca J. iz Lokavca, ki se je ranih na rokah s samomorilnim namenom. Povezani ko mu rane, ker niso smrtonosne, so ga poslali nazaj v zapore. Akoravno so v naši bolnišnici različni težki slučajji obolenja, so smrtni slučajji le redki, kar je zasluga naših vestnih in požrtvovalnih gospodarstev zdravnikov in častitih sester križniškega reda. Tudi v administrativnem pogledu je v tukajšnji bolnišnici vzoren red pod spretnim vodstvom sedanjega upravitelja. Ker prihajajo bolniki iz vsega Prekmurja in Murskega polja v bolnišnico, bi bilo povečanje bolnišnice nujno potrebno.

Pridobivajte novih naročnikov

Drugi dan olimpijskih iger

Berlin — grobnica rekordov

Berlin, 2. avgusta.

Kakor pri večerajšnji otvoritvi tako je bil tudi danes stadion nabit poln. Še več pa je bilo ljudstva v neposredni bližini stadiona, ki je poslušalo prenos prireditve in posameznih rezultatov, ki so jih dosegali atleti in atletinje. In že takoj prvi dan so bili doseženi krasni uspehi. Ze takoj prvi dan so padali rekord. Marsikakemu olimpijskemu rekordu je danes ugasnila luč, druge pa še čakajo in tudi en svetovni rekord je padel danes, bodo še padali, če bo šlo tako naprej kakor je pokazal današnji dan.

Jugoslovanski atleti tekmujejo

Dopoldne so bila predtekmovalja oziroma izločilne tekme, zato niso bile tako zanimive. Tudi rezultati niso bili na višini, ker so atleti pazili predvsem nato, da se plasirajo za osminfinalne in finale. Tudi naši lahkoatletci so nastopili, ter so bili vsi razen Kovačevića že pri prvih izločilnih tekmah izločeni. Za naše razmere so dosegli še dokaj dobre rezultate, toda ti nikakor ne zadostujejo za olimpijsko konkurenco. Napravili so kar so mogli, več pa tudi nismo pričakovali od njih. Kovačeviću se je posrečilo vrniti med semifinaliste, med ono šestorico, ki se je plasirala za finale pa ni mogel priti. Pri ženskah je danes v metu kopje nastopila tudi Jugoslovanka Stanojevičeva, a se v prehitu konkurenci tudi ni mogla uveljaviti. Pri predtekkih na 800 m je nastopil tudi naš Goršek, ki se je v drugi skupini plasiral na 5. mesto. Ostrega tempa, ki ga je diktirala vodilna ekipina, ni mogel vzdržati. Pri teku na 800 m so se nekateri posluževali visokega, drugi pa zopet nizkega starta.

Dramatična borba na 10 km.

Ena najlepših in najzanimivejših točk današnjega tekmovalja je bil tek na 10 km. Tu ni imela naša država nobenega zastopnika. Kot favoriti so šli v borbo Finci, saj je ta tek pri njih že tradicionalen in Nurni, ki je že do danes nedosegljiv, brani rekord na tej progi. Po startu je prišel takoj v vodstvo maši Japonec Murakoso, ki se je držal na čelu vodilne skupine celih 15 rund. V vodilni skupini so bili dalje trije Finci (Salminen, Askola in Iso-Hollo), ki so po 15 rundi prehiteali Japonce. Toda le kratke čase, ker jim žilavi Japonci kmalu ušel naprej. Odele se vrši med njim in Finci borba na življenje in smrt, zdaj je spredaj Japonci zdaj kak Fince ali celo vsi trije. V 21. rundi se Finci odtrgajo od Japonca, ki razdaljo vidno večajo, tako, da ni bilo več upanja, da bi jih mogel Japonec še ujeti. Vname se ardit borba na zadnjem delu proge med Finci samimi — Salminen in Askola se kosata, kdo bo imel čast prejeti zlato olimpijsko, — dokler končno ob velikanški napetosti stisneta obgleval množice Salminen kot prvi preseka ciljne vrvice. Nekaj neverjetnega je, kako so bili ta fantje po prihodu na cilj še sveži, kljub temu, da so imeli v nogah 10 km, ki so jih pretekli v dobrih 30 minutah.

Zanimivi so vmesni časi, ki so jih dosegli. Za 800 m so rabili 2 minuti 12 sekund 4.10, 1000 m so pretekli v 2:48.6, 1500 m v 4:17.00, 3000 v 8:53.00, 5000 v 15:00.9, za 10.000 m pa je rabil zmagovalci Salminen 30:15.4. Današnja borba na 10.000 m bo ostala vsem, ki so jo videli v najlepšem spominu XI. olimpijskih iger v Berlinu.

Novi olimpijski rekord.

Prorokovali smo, da bo berlinski stadion grobnica olimpijskih in svetovnih rekordov. In to se je začelo že takoj prvi dan uresničevati na celi

Današnji olimpijski program

Sreda 5. avgusta v Berlinu:

Lahka atletika, moderni olimpijski petboji, mečevanje, hokej, dviganje uteži, nogomet, polo, jadrarje (v Kielu). Prvenstveno zanimanje velja še vedno lahki atletiki, kjer se borbe od dneva do dneva stopnjujejo v napetost in pričakovanju novih rekordov. Danes se odloča končno vprašanje zopet v treh disciplinah, kjer utegnejo Američani dohitevi Nemce po številu zlatih kolajm.

Ob 10.30: 110 m zapreke (prvi predtek), skok ob palici (najnižja mera 380 cm; naš rekord brani Bekov s 370, ki tudi nastopa v Berlinu, vendar je dosegel letos naš najboljši uspeh Neli Zupančič s 350 v Pragi, Bekov le 340); svetovni rekord 4.425 m Varoff (USA), olimpijski iz 1. 1932 v Los Angelesu Miller (USA) 4.315 m. Tu bo gotovo postavljen nov rekord, ker štirje zastopniki USA skačejo nad 435 cm; meč diska (najnižja mera 44 m; naš zastopa rekorder dr. Narančič 4452 — neoficijsko 4600; olimpijski rekord je 49.39 tudi iz Los Angelesa, Anderson (USA)).

Ob 11.30: Tek na 1500 m (fiziolni prvi predtek), tu nastopita za nas rekorder Goršek 4:07 in Ivo Krevs. Becealijev olimpijski rekord iz 1932 je 3:52.2; že letos je dosegel Beceali sam 3:50.6, Američan Cunningham pa 3:49.9.

Športna revija Gorenjca na Jesenicah

Na Jesenicah je imel aglini Gorenjec kar tridnevni spored svoje II. športne revije, ki je zelo uspeša, posebej se v propagandnem oziru. Prireditve so bile pod pokroviteljstvom g. bana dr. M. Natlačenca, ki ga je zastopal sreski načelnik g. dr. Vrečar. Poseben pečat je dal prireditvam gosp. dr. Anton Korošec, naš notranji minister, ki je s svojim visokim obiskom nenadno počastil jeseniške-delavske športnike in jim čestil k lepim uspehom pri športnem delu.

Ob nastopu na igrišču ga je pozdravila mala Gorenjka in mu v poklon izročila sopek planink. Ko se je g. minister skupno z drugimi odličniki podal na tribuno, so ga pozdravili še vsi nastopajoči atleti v mimohodu, naker se je pričel lahkoatletski del tekmovalj, ki je dal nekatere prav dobre uspehe. V gosteh so bili iz Ljubljane Ilirijani, Primorjasi in juniorji mlade in agilne Planine.

Na 100 m so kar trije dosegli z 12 sek. zmagovalna mesta in to Natlačen (Gor.) — v predteku celo 11.8 — Pribil (Bratstvo) in Šter (Primorje). V metu krogla je zmagal Jeglič (Ilir.) 12.39 pred klubskim drugom Pribovškom 11.15, pri juniorjih pa sta prva dva Pregelj 12.37 in Rasberger 12.02, oba Planina. Na 3 km je Pogačnik (Prim.) z 9:59.3 pustil za seboj maratonce Kvasa 10:03.4 in Jamarja 10:15, oba Ilirijana. Tudi v disku je zmagal Jeglič s 35 m, pri juniorjih pa je vsa prva tri mesta osvojila Planina. Pregelj 32.92, sledita Rasberger in Kink. V daljini je zmagal Požar (Prim.) s 603 cm, na 400 m pa Skuflec (Prim.) 53.4.

V nogometu so Hermežani tolkli domačine s 6:1 (4:0), dočim je rezerva Kovinarja podlegla Gorenjcu s 4:2.

črti. Nov olimpijski rekord je bil dosežen pri skoku v višino, saj so skakali 2.03 m visoko. Črnc Johnson je pri višini 2.08 m naskakoval svetovni rekord, katerega se mu pa ni posrečilo zrušiti. Morda mu je bilo malo prehladno, bil pa je poleg tega gotovo še precej utrujen, saj ni bilo skokov v višino ne konca ne kraja in so ekakali skoraj celo popoldne. Pri višini 194 cm je bilo na primer še 11 tekmovalcev, pri višini 197 cm še 7, pri 2 m še 5, pri 2.03 m pa še vedno trije. Predno so bili izločeni posamezni skakalci so izvedli mnogo, mnogo skokov.

Tudi v krogli je padel olimpijski rekord. Nemec Woellke ga je porušil z metom 16.20 m. Svetovni rekorder Forrance pa je bil danes prav slab, za razred slabši od zmagovalca. Pa tudi nežni spol ni hotel zastajati za moškimi. Nemka Fleischer je v metu kopje z znakom 45.18 m postavila nov olimpijski rekord ter je upihnila staremu, ki je bil na 43.69 m, luč.

Nov svetovni rekord na 100 m.

Pri teku na 100 m pa je že pri predtekkih padel stari rekord, ki ga je branil Kanadčan Williams s časom 10.3 sek. Odlični ameriški sprinter Owens je pretekel to progo v času 10.2. Pa ne menda, da bi nas še pri finalu presenetil z novim rekordom. Danes je pihal veter in ta rekord najbrže ne bodo priznali.

V šotorih pri mednarodni mladini.

Današnji opoldanski odmor sem porabil zato, da sem obiskal jugoslovanske juniorje, ki taborijo v mednarodnem taborišču nedaleč od olimpijskega stadiona. Ze sam vohod, nad katerim plapolajo zastave vseh odelujočih narodov, je nekaj interesantnega. Taborišče je okrog in krog obdano z visoko žično ograjo, poleg tega pa je še močno zastraženo od vojaštva in policije. Menda ta mladina, ki je prišla tu sem z vseh delov sveta še nikoli ni bila tako na varnem kot sedaj, ko jo čuva nemška straža.

V taborišču ni lahko priti. Če nimate kake posebne funkcije (na primer poročevalski sploh ne morete notri. Pri vodstvu tabora sem se javil — straža mi namreč ni dovolila vstop, vkljub raznim legitimacijam — in šele tu sem dobil dovoljenje za vstop. Prijazni vodja me je popeljal celo do jugoslovanske šotora in tu sem takoj zagledal našega odličnega juniorja, tekača Koširja, ki se je v družbi ostalih juniorjev sukal pred šotorom. Vodja naše juniorske ekipe g. prof. Jankovič mi je razkazal vse šotor, ki je prav zanimiv. Vsek ima svojo posteljo — stojiča namreč po dve postelji ena vrh druge, na koncu vsake postelje pa ima vsakdo omari podobno napravo za shranbo svojih stvari.

Zivljenje v taborišču je prijetno in kratkočasno. Zjutraj gimnastične vaje in igre, potem ogled mesta in olimpijskih iger, potem si okrepčajo želodec, nato počitek in zopet ogledi. Danes opoldne je ravno igrala godba koncertne komade v sredi taborišča. Med dvomem se bavijo precej tudi z lahkoatletiko saj imajo nekateri narodi prave dobre atlete-juniorje seboj. Zraven našega šotora stoji italijanski in fantje so mi pripovedovali kako zvčrje Italijani radi pijejo pennis o Dalmaciji. Seveda jim naši odgovarjajo s primernimi našimi pennisimi. Hrano imajo prvovrsto in zelo obilno. V taborišču imajo sploh vse: banko, gostilno, telefonsko govorilnico itd., tako, da se počutijo vsi prav dobro. Naši fantje so največ in najraje s Čehi skupaj. Po fotografiranju sem se poslovil od njih, z obljubo, da se kmalu zopet vidimo v taborišču. I. K. er.

Popoldne ob 13.00: Start za 50 km hojo (tu ne nastopi za jugoslavijo noben tekmovalci).

Ob 15.00: 200 m medletki in finalna borba v metu diska, kjer brani svetovni rekorder Nemec Schröder s 53.10, skoro za 4 m boljše od oficijelnega olimpijskega rekorda; ob 15.30: predtekki na 80 m zapreke — dame (za nas nastopi Stefaniničeva iz Zagreba; letos je najboljša na svetu v tej disciplini Italijanka Testoni z 11.8); ob 16: skok ob palici finale, ob 16.30: 110 m zapreke (drugi predtek). Upam, da bo naš Vane Ivanovič prišel vsaj v to skupino; svetovni rekord je 14.1 Towns in Steley, oba USA; naš rekord 15 sek. dr. Đuračević in Ivanovič; ob 17: drugi predtek 1500 m (tudi tu seveda močno želimo, da bi naša dva zastopnika ne izpadla že dopoldne); ob 17.30: medletki na 80 m zapreke; ob 17.45 prihod na cilj iz 50 km hoje (dosedanj olimpijski prvak Anglež Green 4:50.10); ob 18: finale 200 m, kjer se pričakuje z vso gotovostjo zmaga fenomena Noensa, ki drži svetovni rekord z 20.5 sek.; Tolan je v Los Angelesu zmagal z 21.2 (gug. rekord znaša 22.4).

Amerika je danes sigurno favoriti za zlato kolajno v skoku ob palici in v teku na 200 m, Nemčija računa z zmago Schröderja v disku.

V table-tenisu je zmagal med 22 tekmi. Pohar (Bratstvo).

V hazeni pa so ljubljanske Ilirijanke kar z 20:4 (13:4) odpravile domačinke. — Tudi Jeseničani si sličnih prireditve še žele in to čimprej.

Celjski šport

V drugi kvalifikacijski tekmi za vstop v posavežno ligo, ki se je vršila v nedeljo, dne 2. avgusta popoldne na igrišču SK Olimpa v Gaberju, je SK Olimpa zmagal nad SK Ptujem z rezultatom 8:1 (5:1) ter se s tem plasiral za finale s SK Slovanom iz Ljubljane. Z žalostjo ugotavljamo, da so se na igrišču med tekmo odigrali vse obsejne vredni nešportni dogodki.

Nogomet v Konjicah

SK Store; SK Slov. Konjice 9:4 (4:2)

V nedeljo 2. avgusta so Konjičani odigrali avojo drugo letošnjo tekmo, ki so jo ponovno izgubili. Igra ni bila na višini, precej po zaslugi igralcev samih in njihovega ponašanja, mnogo pa je grešil tudi sodnik, ki je bil neobjektiven in svojemu poslu nedorastel.

Vsem znanim gg. dopisnikom. Vseled obilice gradiva in olimpijskih poročil in Berlinu smo primorani nekatera poročila skrajšati, s nekaterimi pa moramo celo počakati, ker je trenutno vse zanimanje usmerjeno le v Berlin. Toliko v vednost in oprevidite, da ne bo nobelih nesporazumov.

LVP — atletstvo. V četrtak 6. t. m. ob 18 naj se javijo na herku Hermesa radi tekmovalja v Maribor sledeti gg. sodniki: Mavratil, Toksila, Dolnar, Požar, ing. Josih, Kos, Jordan, Vrhovnik, Toksila, Škerl, Erlih, Hoberner, Dorčec. Istovrstno se javijo ostali gg. sodniki, ki želijo iti v Maribor, ker je gostovanje v Mariboru zbruseno z izločenjem vseh sodnikov. ZSK Hermes. Rodna snja centralnega odbora ZSK Hermesa se vrši danes, 5. avgusta ob pol 20 v klubovih prostorih poleg zeleniščarske nabavljalne zadruge v Šiški.

Št. Vid nad Ljubljano

V ponedeljek 3. avgusta je obiskal lepo prirejeno obrtno razstavo minister dr. Kerk. Z zanimanjem si je ogledal vse razstavljene predmete, z vsemi razstavljaki se je prijazno pogovarjal in se o prireditvi zelo pohvalno izrazil, ter čestlivo razstavljakcem za tako velik napredek in ličnosti in kakovosti njihovih izdelkov. Zelen je razstavljalcem mnogo uspeha tudi v gnetnem oziru. Ker je razstava odprta še do 16. avgusta, toplo priporočamo vsem, ki si te prireditve šentvriških obrtnikov še niso ogledali, da to v teh dneh stori. Vstopnina za obisk je zelo skromna in znaša samo 3 din. Vsak lastnik vstopnice ima pravico do zrebanja za lepo kuhinjsko opremo, ki jo zadene izžrebanja tekoča številka vstopnice ob zaključku razstave dne 16. avgusta. Vsled tega imajo vsi obiskovalci razstave tudi znizano vožnjo po električni cestni železnici.

Naznanila

Ljubljana

1 Nočno službo imajo lekarnice: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramer, Miklošičeva c. 20, in mr. Gartner, Moste.

1 Prosvečno društvo Trnovo bo uprizarilo v nedeljo 9. avgusta ob 8 zvečer na občinskem dvorišču Prosvetnega doma v Korunovi ulici 14 vesoljno »Pribelem konjiku« pri naravnih kulisah in z zelo pomembnim številom igralcev in sodelovanjem višje godbe. Od pol 8 dalje promenadni koncert godbe. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost jutri v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob 5.30 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rane tude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Poizvedovanja

Na poročunkolo, t. j. v nedeljo 2. avgusta, je bila na stopnicah frančiškanske cerkve najdena ženska zapustnica. Dobi se pri g. Franji Vrančič, Ljubljana, Cesta v mestni log 5-1.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 5. avgusta: 12.00 Sramil in podobne skupine (plošče) 12.45 Poročila, vreme 13.00 Čas, spored, obvestila 13.15 Operna glasba (Radijski orkester) 14.00 Vreme, borza 15.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila 15.30 Nac. ura: Zvezni običaji in obredi v Jugoslaviji (Franj iz Zagreba) 16.00 Otroška ura (ga. Cirila Škerj. Medvedova) 16.10 Zdravniška ura (g. dr. Ivo Pire) 16.30 Vjodinski koncert Petra Freunda iz Novoga Sada, pri klavirju: Tereza Freund 21.15 Akademski pevski kvintet 22.00 Čas, vreme, poročila, spored 22.30 Preno plesne glasbe iz Park hotela na Bledu (glasni orkester Erich Herse).

Drugi programi

Sreda, 5. avgusta: Beograd 1.: 19.50 Ljubljanske pesmi 20.30 Vokalni koncert 20.30 Humoristični časopis 21.30 Preno iz Ljubljane 22.00 Repertoar z berlinske olimpijade 22.15 Hladnihtov tria - Beograd 11.: 20.00 Jugoslovanski izvoz (Skeri) - Zagreb: 20.30 Preno iz Ljubljane 22.30 10.00 Koncert zagrebške filharmonije (iz Kolara) - Dunaj: 19.40 Pester večer 21.00 Preno iz Mozartovega koncerta iz Solne grda 22.50 Sramil 23.50 Plesne plošče - Budimpešta: 20.40 Pester večer 23.00 Jazz - Tri-Milan: 17.15 Vokalni koncert 20.40 Orkestralni koncert 22.30 Plesna glasba - Praga: 19.30 Operni večer 20.30 Plošče 20.45 Radijski orkester 22.15 Plesna glasba - Varšava: 20.00 10.00 21.00 Rubinsteinov koncert 21.30 Poljske arije 22.35 Poljska glasba 23.00 Plesna glasba - Vsa Nemčija: 20.20 Večer lahke glasbe (iz Berlina).

Keržič Josip

ključavničar drž. železnice

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil dne 5. avgusta 1936 ob pol štirih popoldne iz mrliške vože splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. avgusta 1936.

Zaluzjoča rodbina Keržič in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.-; ženitovanjski oglasi Din 2.-. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.-. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka politna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Stikarskega pomočnika

ki poseduje obrtni list, takoj sprejemem. Pogoji in ostalo osebno. - Naslov v upravi Slov. št. 11365. b

Službe iščejo

Kuharica - gospodinja

starejša, snažna in zdrava, išče mesto k samostojnemu gospodu, najraje v župnišče ali k majhni družini. Plača postrarska stvar. Ponudbe upravi Slovenca pod »Skromna gospodinja« št. 11375.

Postrežnica

išče zaposlenja pri bolniku. Naslov v upravi »Slovenca« št. 11360. (a)

Vajenci

Vajenko

sprejme modistinja. Salon »La femme chic«, Selenburgova ul. 6-I. (v)

Vnajem

Lokal in stanovanje

enosobno, tudi ločeno, oddam za september. Einspielerjeva 17, Bežigrad.

Velik prostor

svetel in suh, solnčna lega, primeren za delavnico lahke obrti, poleg tudi stanovanje, se takoj odda. Šmartinska 10. n

Glasba

Tenorpozavno b

(trombon) kupim. Karel Gojznikar, Griže pri Celju. (g)

SOBE

Sostanovalec (-ko)

sprejemem z oskrbo. Florjanska ul. 19-II. (s)

Pohišstvo

Razne spalnice

od 5500 Din naprej v orehovi korenini s 5 letno garancijo. Malenšek, Dravljice, pri tramv. postaji »Slepi Janez«. (s)

Denar

30.000 Din vložim

v podjetje, ki mi nudi stalno službo. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11361. (d)

Hranilne vloge

vseh hranilnic in posojilnic v novem letu po najvišji ceni in proti takojšnji gotovini.

Rudolf Zore LJUBLJANA, Gledališka 12. Telefon št. 38-10. Priložite znamke.

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Posrestva

Velik vrt s stavbiščem

ograjeno - na lepem kraju pri Kranju zaradi odpotovanja prodam izpod cene ali zamenjam za hišico v Zagrebu. Vprašati: Matko Laginje 11. Karlovac. (p)

Kupimo

Kupimo parno lokomobil

s 250-350 KS, rabljeno, a v dobro ohranjenem stanju. Prav tako kupimo

manjšo električ. centralo z vsemi potrebnimi.

Potrebne so nam tudi

železne cevi Mannesman

za stenjeni zrak od 2-5

col s flansami. Ponudbe

prosimo na naslov: Rudnik

Resava, Beograd - poštni predal 190. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kron

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEZ

uraz

Ljubljana, Miklošičeva 14

Prodamo

Za izlete in potovanja!

Nova pošiljka: Sardine, pastete, šunka, sadje, sir za mazanje, Emendolec, med, maslo, razne okrepilne pijače, bonboni, piškoti. Kovačič, Miklošičeva cesta 32, v bližini kolodvora. (1)

Prvovrstni novi sodi

vseh vrst napredaj od Din 0.80 za liter. Marovt, sodarstvo, Bistravce. 1

Zaboje

najrazličnejših velikosti, dobro ohranjene, poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« št. 11370. (1)

Kislo zelie

repa in sarmo, novo, prvovrstno, po brezkonkurenčnih cenah vsako množino dobavi, in

maline

vsako množino kupuje

HOMAN - LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 81.

Telef. 35-39.

Kolesa

kromirana in ponikljana, najboljših nemšk. znamk, napredaj po neverjetno nizkih cenah samo v Novi trgovini, Tyrševa 36.

Predno se odločite za nakup

si ogledajte na zalogi prvovrstne hrastove in bukov

PARKETE

ki vam jih dobavi in položi v vsaki množini stara in solidna trrdka

Anton Bokal

Ljubljana, Slomškova ul. 19

Telefon 35-56

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS tudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Vsa letna oblačila,

lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobite poceni pri Preskerju

Sv. Petra cesta 14.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan - se

dobi na malo in veliko v

lekarni dr. G. Piccol

Ljubljana, nasproti »Ne-

bottičnika«.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Kari

Prelog, Ljubljana, Zidov-

ska ulica in Stari trg. (1)

VINO

pristno in poceni dobite pri

Centralni vinarni

v Ljubljani

Vsakovrsten les

tesan, rezan in oblan.

po naročilu, ter razno

kurivo nudi po nizki ceni

parna žaga Trobec, Ko-

zarje-Dobrova pri Ljub-

ljani. (1)

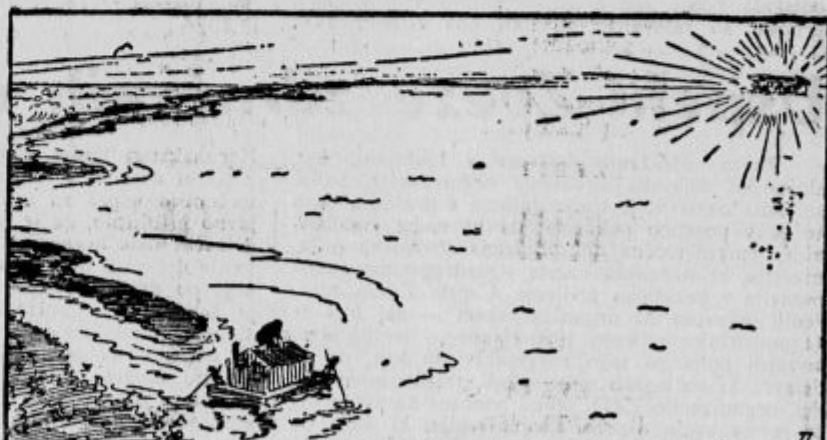
Tinček in Tonček kot detektiva

122.

Dalje po širokem morju.

Potem so se naši štirje junaki spet vkrcali, dečka sta se oprla vsak ob svoj drog - in splav se je začel pomikati dalje. Prav nič si niso izbirali smeri svojega potovanja. »Nekam bodo že prišli!« sta si mislila dečka, slepo zaupajoč svoji sreči.

Ko so tako debelo uro pluli v neznane dalje, je zdajci zbudila Tinčkovo in Tončkovo pozornost bleščeča svetloba sredi širokega morja.

»Le kaj neki utegne to biti?« je strmel Tinček in napenjal oči.

»Nemara gori?« se je spomnil Tonček.

»Buteck! se je razjezil Tinček. »Kdaj si pa že slišal, da bi morje gorelo? To je nekaj čisto drugega. Gotovo nas čaka spet kakšno lepo presenečenje.«

»Ali pa grdo,« je pristavil Tonček, ki mu ta prečudna svetloba ni bila nič kaj všeč.

»Naj bo kakorkoli že, na vsak način si moramo to skrivnostno reč ogledati od blizu!« je odločno dejal Tinček.

Razdalja med splavom in bleščečo svetlobo je postajala čedalje manjša. Tinčkova radovednost je rasla z vsako sekundo, Tončku pa ni bilo nič kaj prijetno pri srcu. Neki notranji glas mu je dejal, da se podajajo novim nevarnostim nasproti...

ZAHVALA

ZA MNOGOŠTEVILNE IZRAZE IN DOKAZE SOČUTJA
OB PRILIKI IZGUBE NAŠEGA LJUBEGA

SAVO DOMICELJA

IZREKAMO VSEM ZNANECM, PRIJATELJEM IN DRUŠTVOM NAŠO NAJGLOBOKEJSO ZAHVALO.

ZALUJOČI OSTALI

Alja Rahmanova:

Tovarna novega človeka

Roman.

Medtem, ko je tovariš Vladimirov bral te besede, mu je padla v glavo zopet povsem nova misel; da ljudje prav za prav niso gola opeka, iz katere lahko zgradimo poljubno poslopje, da žive po drugih zakonih, da z živo dušo ni moči tako preprosto delati poizkusov in da se mu je povsem ponesrečilo, da bi rešil uganko duše tega Puzankova. Dal mu je kruha, varno streho, delo, napravil ga je za svojega zaupnika in mu pojasnil vse te vzvišene načrte raja na zemlji; in uspeh je bil - dolgočasje! Misli je, da mu more dati življenje samo, pa je zbežal pred njim kot iz ječe!

Tovariš Vladimirov je še enkrat pogledal prežalostno podobno hišnika, ki je stal pred njim, pogledal je še enkrat opljuvana tla, potem je še sam krepko pljunil in šel k zdravnikovi sobi. Mladi zdravnik je bil njegov tovariš iz mladih let in oba sta se skupno navduševala za idejo boljševizma. Medtem ko si je tovariš Vladimirov postavil nalogo, da duševno prenove ljudi v »Tovarni človeka«, je bila zdravniku poverjena skrb za njihov telesni blagor. Z njim je hotel zdaj govoriti.

Doktor Krasnov je sedel pri mizi in kadil. Poteze njegovega obraza so bile temne. Ko je opazil tovariša Vladimirova, ga je pogledal s svojimi velikimi, temnimi očmi, stresel z glavo, mu obotavljaje se podal roko, komaj odprl usta in dejal: »Pozdravljen!«

»No, kaj pa se napihuješ?« je vprašal tovariš Vladimirov, ki ga je ta malo prijazni sprejem neprijetno zadel; saj je vendar prišel, da bi pri njem črpal tolažbo.

»Kaj je z menoj?« je odgovoril doktor Krasnov. »Oh, to je, da se bom kmalu odrekal tvoji »Tovarni človeka«;

tem bivolom nisem kos! Ne gre in ne gre; mislim, da smo stvar zagrabilo čisto napačno. Povem ti odkritosrčno, da sem danes čisto potr. Ta popolna svoboda v spolnih zadevah je prav za prav nekaj groznega. Danes sem končal splošno preiskavo in uspeh je; eden in osemdeset odstotkov spolno bolnih!

Sicer pa sem ugotovil, da so prostitutke, ki so prišle k nam, postale po večini samo zaradi tega prostitutke, ker so jih njihovi možje zapustili. Zakaj pa so jih zapustili? Samo zato, ker jim naši zakoni izrečno dajejo pravico za to! Moje prepričanje je, da za vso to umazanijo okoli nas ne nosi krivde ženska, ampak izključno le možki. Večina žen ima v sebi hrepenenje po večni ljubezni, sanja o otroku, o družini, o domu. In mož? Ko je doseglj, kar je hotel, sega po drugi. On seveda ne more ničesar izgubiti; v njegovem življenju se ni nič izpremenilo. Lahko najde drugo in prva ostane - z otrokom. Tolažijo nas sicer z alimenti; toda, prijatelj moj ljubi, to je le strahotna samoprevara! Kakšne težave ima vendar žena, da dobi alimente za otroka, za samo sebe pa itak nima skoraj nobenih pravic. Ne, prijatelj moj, nismo na pravi poti! S tem, da smo oprostili gole živalske nagone njihovih spon, smo ženo neusmiljeno izročili možu. Z vzvišenimi besedami govorimo o tovarištvu, v resnici pa so to pač samo besede!

V vsej Rusiji je zdaj zrak poln prasile sproščenih nagonov. Včasih, kadar odpremo oči, se mi zdi, kakor da se hoče vse to morje živalske razbrzdano razliti čez nas in potopiti vse, kar je v naši ideji vzvišenega. Kdo bo zadržal ta grozni val tega »vse je dovoljeno«?

Priznam ti: vse to mi je že dolgo odveč, že dolgo se mi gnusi. Toda če to povem, kakor sem povedal tebi, bom takoj na Solovkih. Pa vendarle ne vem, če se bom mogel zdržati. Končno bom vendar moral povedati, da smo ljudje in da človek ni žival!

V tem trenutku je bilo tovarišu Vladimirovu, kot bi mu prešinila srce ognjena strela. Tanja mu je stala pred očmi. Čutil je, da je nekaj strl v tej deklici, ki je bila še napol otrok. A tudi v njem se je nekaj izpremenilo. Njekje, v nekem kotu njegove duše je glodalo čustvo kesanja, ki ga doslej nikdar ni poznal!

Tanja, da, Tanja je kriva, da je prišel name ta grozni nemir, je mislil in samo ona me tudi more potegniti iz tega začaranega vrtinca. Na kratko se je poslovil od zdravnikovega hitel ven in dalje po cesti, dokler ni vstopil, upehan od naglice, v poslopje GubIspolKoma. Kar nič več ni mogel čakati, da bi stopil pred Tanjo in ji rekel: »Pridi, Tanja, pojdiva takoj v Zags? in vse bo dobro, vse!«

A Tanje ni bilo; njen prostor je bil prazen. Na njegovo vprašanje, kaj je z njo, je dobil odgovor, da je danes sploh še ni bilo v pisarni.

Tovariš Vladimirov je nemirno hodil po svoji sobi sem in tja in je že nekaikrat poizkusil, da bi sedel k delu in se pomiril, a brez uspeha. Črke so mu plesale pred očmi, za njimi pa je videl temne, žalostne Tanjine oči, obrobline s temnimi modrimi kolobarji, ki so očitajoče zrle vanj...

In če je bolna? Kaj bom začel brez nje? se je spraševal boječe.

Tedaj je začul, da so se odprla vrata v pisarni. Tovariš Vladimirov se je tresel od razburjenja. Nekaj sekund je bilo tiho, potem pa je začel ropotati stroj. Ker ni mogel več prenašati negotovosti, je hitro pograbil nekakšen spis in s to pretvezo stopil v pisano. Ali zaman so njegovi pogledi iskali Tanjo.

»Ali Kirilove še vedno ni tu?« je vprašal tovariš Vladimirov čemerno.

¹ Gubernijski izvršilni odbor.

² Stanovsko oblastvo, civilni urad.